

ZEMĚDĚLSKÁ PŮDOHOSPODÁRSKA ŠKOLA

9-10

květen-červen 2010
72. ročník

Budúcnosť rybárov v Mošovciach

**Zemědělské podpory a ochrana
životního prostředí**

Profilová část maturitní zkoušky

**Zahradnická škola Mělník
zve na oslavy 125. výročí**

Český spotřebitel a potraviny

Mladý Európan

**Výpočet energetickéj
hodnoty potravin**

Soutěž Ekologie v zemědělské praxi



Informace o vzdělávání, poradenství a rozvoji venkova
Informácie o vzdelávaní, poradenstve a rozvoji vidieka



POTRAVINÁRSKE AKTIVITY POD BÁNOŠOM str. 21



STUDIJNÍ DNY PRO UČITELE str. 14





STRETNUTIE MINISTRA PÔDOHOSPODÁRSTVA

so zástupcami poľnohospodárskych škôl



Dňa 20. apríla 2010 sa na Ministerstve pôdohospodárstva SR uskutočnilo stretnutie zástupcov poľnohospodárskych škôl s ministrom pôdohospodárstva Vladimírom Chovanom na tému: **Problémy škôl pôdohospodárskeho zamerania.**

Program stretnutia sa zameriaval na analýzu problémov škôl pôdohospodárskeho zamerania, predovšetkým na analýzu nízkeho záujmu o pôdohospodárske odbory, finančné, technické,

nízkeho finančného ohodnotenie zamestnancov, preto je dôležité vyššie finančné hodnotenie absolventov prichádzajúcich do praxe a tiež zamestnancov v pôdohospodárstve.



Minister pôdohospodárstva Vladimír Chovan (vpravo)
a riaditeľ odboru rozvoja vidieka Ján Beňadik

či legislatívne problémy. Stretnutie otvoril minister Chovan a pokračovalo identifikáciou stredných škôl pôdohospodárskeho zamerania a Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre, ich zástupcami, za prítomnosti zástupcov Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory.

Ako zatraktívniť štúdium

Prítomní diskutovali o spôsoboch, ako zatraktívniť štúdium a prilákať žiakov do jednotlivých škôl. Upozornili na negatívne vnímanie pôdohospodárskej profesie rodičmi, či verejnosťou, čo ovplyvňuje žiaka pri výbere profesie a jeho následný výber školy. Vzhľadom na to, že prevažná časť zamestnancov v pôdohospodárstve je vo veku nad 45 rokov a pomerne vysoká časť vo veku nad 60 rokov, je potrebné prilákať mladých ľudí. Zo stretnutia vyplynuli odporúčania, ako zlepšiť momentálnu zložitú situáciu, a to napr. organizovaním exkurzií pre ZŠ do prosperujúcich agropodnikov a fariem, besedami a prednáškami pre žiakov vyšších ročníkov ZŠ s úspešnými podnikateľmi v oblasti pôdohospodárstva, s bývalými študentmi pôdohospodárskych škôl. Z diskusie vyplynul návrh vytvoriť tzv. kluby absolventov škôl pôdohospodárskeho zamerania. Za negatívum diskutujúci označili aj vnímanie poľnohospodárstva z pohľadu

Ukázať nové možnosti uplatnenia

Jednou z možností, ako prilákať mladých ľudí, je zvýšiť pozitívnu medializáciu rezortu a ukázať potenciálnym študentom nové možnosti uplatnenia, informovať o nových odboroch a zároveň v spoločnosti šíriť povedomie o potrebe zachovania tradičných odborov a profesií, ktorých absolventi budú v budúcnosti na trhu práce chýbať. Už v súčasnosti pociťuje prax a tiež Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre nedostatok technických profesií i napriek požiadavkám praxe. Poukázať na potrebu ochrany životného prostredia starostlivosťou o pôdu, lesy, vodu a tiež na ochranu zdravia obyvateľstva prostredníctvom produkcie zdravotne nezávadných potravín. Zaujímavosťou je aj fakt, že výsledky a hodnoty práce 1 produktívneho zamestnanca v pôdohospodárstve využívajú 4 osoby činné v službách (potravinárstvo, turistika, spracovávanie poľnohospodárskych produktov, spracované produkty...).

Potrebné zabezpečenie škôl

Diskutovanou otázkou bola aj téma normatívo materiálneho, technického a personálneho zabezpečenia škôl. Nevyhnutná je tiež spolupráca MP SR so samosprávnymi krajmi, pretože nie je žiadna legislatívna norma, ktorá by upravovala postupy a spoluprácu rezortu so zriaďovateľmi škôl. Poľnohospodárske školy, z dôvodu biologického charakteru odbornej prípravy, ktorá nie je dostatočne zohľadňovaná v rámci normatívo materiálneho, technického a personálneho zabezpečenia škôl, sa stretávajú s problémami finančnej zadĺženosti, čo vedie zriaďovateľov škôl k ich rušeniu, prípadnému spájaniu s inými školami, často veľmi rozdielného zamerania. Pri spojení škôl nastávajú situácie, že odbory poľnohospodárskeho zamerania sa „pre nezáujem verejnosti – žiakov“ z dôvodu už spomínanej neatraktívnosti pôdohospodárskych profesií nenapĺňajú, a teda sa postupne dostávajú do útlmu. V rámci zlepšenia danej situácie sa ponúka možnosť širšieho využívania Programu rozvoja vidieka – predovšetkým v rámci celoživotného vzdelávania,

čím by sa školy otvorili širšej odbornej verejnosti – prvovýrobcom a spracovateľom a využili vedomostné kapacity svojich učiteľov. Pozornosť sa musí sústrediť aj na kvalitne vzdelaných absolventov, nie na ich kvantitu. Tento názor podporili aj zástupcovia vysokých škôl.

Skvalitnenie odbornej prípravy

Minister Chovan považuje za dôležitú potrebu odbornej kvalifikácie v poľnohospodárskych podnikoch. Motiváciu študentov vidí v podpore fondu podpory rozvoja odborného vzdelávania a prípravy, v zlepšení súčinnosti praxe a štúdia – možnosť praktického vyučovania žiakov u potenciálnych zamestnávateľov, prípadného finančného motivovania žiakov aj z dôvodu, že často sú žiakmi škôl deti zo sociálne slabších rodín. Vyzval odborníkov, aby zadefinovali potrebné zmeny v legislatíve, ktoré je potrebné realizovať k tomu, aby došlo ku skvalitneniu odbornej prípravy a prílevu absolventov do

pôdohospodárskej praxe. Zaznel jednoznačný názor, upraviť a finančne navýšiť normatívy, hlavne v oblasti materiálneho a technického vybavenia škôl, aspoň pre určité odbory z dôvodu ich finančného podhodnotenia. Tiež zaznel návrh na vytvorenie spolupráce stredných škôl s vysokou školou v prepojení s praxou.

Vzdelávanie pre rozvoj vidieka

Slovensko je vidieckou krajinou, preto pôdohospodárstvo a s tým súvisiace vzdelávanie je pre rozvoj vidieka a stabilizáciu jeho pracovnej sily dôležité, jeho zanedbanie by mohlo mať v budúcnosti negatívne dôsledky na pôdu, lesy, vodu a tiež potravinovú základňu, upozornil minister Chovan.

Mgr. Eva Hornáčková
Kancelária ministra MP SR

BUDÚCNOSŤ RYBÁROV V MOŠOVCIACH

vidí kraj v zriadení Centra odborného vzdelávania a poradenstva

Z iniciatívy predsedu Žilinského samosprávneho kraja Juraja Blánára sa vo štvrtok 6. mája 2010 konalo pracovné stretnutie s ministrom pôdohospodárstva SR Vladimírom Chovanom k téme budúcnosti odborného vzdelávania a prípravy absolventov pre prax v rybárstve na Strednej odbornej škole (SOŠ) rybárskej v Mošovciach.

Škola, ktorá je jedinou svojho druhu na Slovensku, má kapacitu 200 miest. V školskom roku 2009/2010 je počtom 43 študentov obsadená na 21,5 %, čím je ďaleko na chvoste



za ostatnými strednými školami nielen v regióne Turiec, ale aj v celom kraji. „Rybárstvo je s Turcom spojené historicky a my sa snažíme nájsť čo najlepšiu alternatívu, ako ho zachrániť. Musíme spoločne vytvoriť také povedomie a študijné podmienky, aby rodičia a žiaci o tento odbor prejavovali opätovný záujem,“ povedal na úvod stretnutia predseda ŽSK.

Minister pôdohospodárstva vidí stabilizačné možnosti školy v spolupráci s rybárskym združením, ktoré má na Slovensku silnú základňu. Zároveň V. Chovan vyjadril ochotu pomôcť tejto, na Slovensku jedinečnej škole, aby mohla aj naďalej vychovávať mladých rybárov. „Už v minulosti sme riešili výšku normatívu na žiaka pre poľnohospodárske školy. Tejto otázke sa budeme venovať a zmenu presadzovať aj pre rybársku školu,“ uviedol minister. Budúcnosť školy si vie predseda ŽSK predstaviť v zriadení Centra odborného vzdelávania a poradenstva v rybárstve, ktoré by fungovalo ako odborná škola pre mládež, a zároveň ako školiaci a poradenský orgán pre rybárov v praxi. Škola má totiž vlastné rybné hospodárstvo a moderne vybavenú spracovňu sladkovodných rýb, ktorej hlavný výrobok – pstruh pitvaný, zmrazený získal oprávnenie používať značku kvality (udeľuje ju Ministerstvo pôdohospodárstva SR). Prítomní sa zhodli na vytvorení pracovného tímu zloženého zo zástupcov Ministerstva pôdohospodárstva SR, Žilinského samosprávneho kraja, SOŠ rybárskej v Mošovciach a Slovenského rybárskeho zväzu, pričom jeho prvé stretnutie naplánovali na druhú polovicu mája.

Tlačová správa Žilinského samosprávneho kraja



ZEMĚDĚLSKÉ PODPORY A OCHRANA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Od roku 2009 podnikatelé v zemědělství hospodaří v systému Cross Compliance (kontroly podmíněnosti, křížové shody).

V rámci své zemědělské činnosti plní podnikatelé vybrané, evropskou i českou legislativou stanovené kontrolovací požadavky (SMR) a standardy dobrého zemědělského a environmentálního stavu (GAEC). Zajišťují tak zemědělské hospodaření ve shodě s legislativními předpisy na ochranu životního prostředí. Dodržování kontrolovaných požadavků a standardů je povinné pro žadatele o přímé platby, podpory z osy č. II Programu rozvoje venkova a některé vybrané další podpory. Standardy GAEC individuálně definují členské státy EU na základě rámce stanoveného v Nařízení Rady (ES) č. 73/2009, jež obsahuje 5 tematických okruhů (eroze půdy, organické složky půdy, struktura půdy, minimální úroveň péče, ochrana vody a hospodaření s ní).

Od 1. 1. 2010 je v České republice uplatňováno celkem 10 nových standardů GAEC, jež pokrývají všechny zmíněné tematické okruhy. Kontroly plnění standardů GAEC na místě a hodnocení souladu hospodaření s podmínkami GAEC provádí Státní zemědělský a intervenční fond (SZIF). V pořadí šestým nadefinovaným standardem GAEC z oblasti minimální úrovně péče je ochrana vybraných krajinných prvků ve volné přírodě. To znamená, že *žadatel o platbu nezruší, případně nepoškodí krajinné prvky a druh zemědělské kultury rybníků. Za rušení, popřípadě poškození krajinného prvku se nepovažuje, dojde-li k zásahu vůči němu se souhlasem příslušného orgánu.*

Účelem definovaného standardu je ochrana krajinných prvků v zemědělské krajině, které přispívají k udržení a zvýšení ekologické stability krajiny nebo mají protierozní funkci. Krajinný prvek je obecně definován v novelizovaném zákoně o zemědělství. Krajinný prvek představuje souvislou plochu, popřípadě jiný útvar, i zemědělsky neobhospodařované půdy, která plní mimoprodukční funkci zemědělství a která se nachází uvnitř půdního bloku, popřípadě dílu půdního bloku, nebo s ním nejméně na části hranice sousedí. Krajinný prvek tvoří základní jednotku nově vznikající evidence krajinných prvků v evidenci půdy dle uživatelských vztahů (LPIS). V evidenci krajinných prvků se o krajinných prvcích evidují následující údaje jako identifikační číslo krajinného prvku, druh krajinného prvku, příslušnost k půdnímu bloku, popřípadě jeho dílu, výměra krajinného prvku, vlastník krajinného prvku, uživatel krajinného prvku, zařazení do katastrálního území. Evidence krajinných prvků nejenže usnadní plnění požadavku dobrého zemědělského a environ-

mentálního stavu (GAEC), ale umožní za určitých podmínek plochu krajinných prvků zahrnout do plochy podporované půdy. Dodržování požadavku na nerušení krajinných prvků a kultury rybníků žadateli není podmíněno zákresem a evidencí krajinných prvků v LPIS. Při kontrole SZIF na místě bude posuzováno zejména to, zda v souvislosti se zemědělskou výrobou nedošlo ke zrušení či poškození některého krajinného prvku. Na evidovanou plochu vnitřního krajinného prvku v LPIS pobírá zemědělský podnikatel všechny podpory a platby, které se vztahují k půdnímu bloku, jehož součástí daný krajinný prvek je. Druh krajinného prvku je stanoven v nařízení vlády č. 335/2009 Sb. Podle tohoto nařízení se druhem krajinného prvku rozumí *mez, terasa, travnatá údolnice, skupina dřevin, stromořadí, solitérní dřevina.*

Standard GAEC vztahující se k ochraně krajinných prvků je splněn tehdy, když nedojde k rušení a poškozování definovaných krajinných prvků a kultury rybníků žadatelem. Porušením požadavku není zrušení nebo poškození krajinného prvku nebo kultury rybníků jinou osobou, protože za tento druh porušení nebo poškození nenese žadatel při svém hospodaření přímou odpovědnost. Zjistí-li uživatel zásah do krajinného prvku, který vedl ke zrušení nebo poškození krajinného prvku jinou osobou, je uživateli půdního bloku, ke kterému je krajinný prvek evidován, doporučeno nahlásit tento zásah Policii ČR a zároveň příslušnému Regionálnímu odboru SZIF. Zjištěný zásah do krajinných prvků je dobré vhodným způsobem zdokumentovat (např. pořízením fotodokumentace). Pokud uživatel bude chtít sám provádět zásahy do krajinného prvku, měl by o souhlas požádat vlastníka krajinného prvku a také požádat příslušný orgán ochrany přírody, kterým je příslušný orgán ochrany přírody (obecní úřad, pověřený úřad, Správa CHKO nebo Národního parku) o povolení k zásahu do plochy krajinného prvku.

Za porušení požadavku se nepovažuje řádná péče a údržba o porosty dřevin, zejména pokud jsou prováděny odborně a mimo vegetační období. Rovněž poškození dřevin, které jsou součástí krajinných prvků, způsobené vyšší mocí (větrné a sněhové kalamity), není porušením požadavku GAEC. Dalším případem, který není porušením požadavku, je provedení zásahu do krajinného prvku nebo jeho zrušení na základě souhlasu příslušného orgánu ochrany přírody.

Ing. Smítal František
Regionální pracoviště ÚZEI Jevíčko

ZKUŠENOSTI S CELOŽIVOTNÍM PROFESNÍM VZDĚLÁVÁNÍM

na Vyšší odborné škole a Střední zemědělské škole v Táboře

Současná Vyšší odborná škola a Střední zemědělská škola (dále jen VOŠ a SZeŠ) v Táboře má v dějinách českého zemědělského školství významné prvenství. Byla totiž v r. 1866 založena jako první vyšší česká zemědělská škola a v r. 1900 povýšena na hospodářskou akademii s vysokoškolskou organizací.

Teprve od r. 1919 současně s výstavbou majestátní budovy byla v Táboře zřízena čtyřletá střední hospodářská škola, která v různých podobách přetrvala až do dnešní doby. Důležitější než jednotlivé názvy je fakt, že tato škola se vždy snažila udržet svoji vysokou odbornou úroveň a vyzbrojovat co nejlépe své absolventy pro potřeby našeho zemědělství.

Odborní a sociální partneři

V současné době management VOŠ a SZeŠ v Táboře velice pečlivě sleduje a klade důraz na společenskou potřebu a nutnost celoživotního vzdělávání a zapojení se v součinnosti s odbornými a sociálními partnery (Agentura pro zemědělství a venkov, Úřad práce, Zemědělský svaz, Asociace soukromých zemědělců, Agrární komora, Státní rostlinolékařská správa, ÚKZÚZ, ÚZEI, přední zemědělské farmy a družstva apod.) do vzdělávacích aktivit směřujících k prohlubování profesních znalostí a dovedností pracovníků na úseku zemědělské a následné zpracovatelské produkce včetně tvorby a ochrany krajiny. K zajišťování a realizaci těchto potřebných aktivit škola využívá řadu různých získaných akreditací, které opravňují pořádat v souladu s poptávkou odborné specializované kurzy a semináře. Škola vlastní také pověření České zemědělské univerzity v Praze k ustanovení VOŠ a SZeŠ v Táboře jako cvičné školy pro pedagogickou praxi posluchačů pedagogického studia a je zařazena do Trvalé vzdělávací základny rezortu Ministerstva zemědělství ČR ze dne 12. 6. 2002.

Kurz obecných zemědělských činností

Táborská škola vlastní akreditaci na pořádání vyhledávaného a prestižního Kurzu obecných zemědělských činností v rozsahu 300 hodin, č.j. 37061/2008-18010 schváleného MZe ČR ze dne 23. 10. 2008. Celkový počet absolventů kurzu všech minulých sedmi ročníků dosáhl počtu 185. Při stanovení odborné náplně kurzu je vždy přihlédnuto k podnikatelským aktivitám zájemců, jejich dosavadním vědomostem a zkušenostem a k návrhu zpracovaného metodického pokynu. Přednášková činnost je zajišťována odborníky z řad pedagogického sboru a zemědělské praxe. Podstatná část přednášek je věnována současným aktuálním otázkám na úseku Zásad správné zemědělské praxe a využívání státních a evropských dotací v rámci jednotlivých programů. Osvědčenou a velice oblíbenou součástí kurzu je vždy návštěva předních zemědělských farem a družstev v okolí Tábora.

Celodenní exkurze je zaměřená na nejmodernější technologie v rostlinné a živočišné výrobě, dále v oblasti agroturistiky, využívání alternativních zdrojů energie – bioplynové stanice, fotovoltaické elektrárny, ochrany a tvorby krajiny apod. Tento kurz je vždy po stránce organizační přípravy a odborné náplně všemi účastníky vysoce kladně hodnocen.

Vzdělávání pro konkurenceschopnost

Dalším příkladem zapojení do procesu celoživotního vzdělávání a profesního růstu je v současné době účast VOŠ a SZeŠ v Táboře v projektu Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost s názvem „Inovace vzdělávání rozšířením kompetencí učitelů, registrační číslo CZ.1.07/1.1.10/01.0093 – Stáže pedagogů“. Tento projekt se zabývá zkvalitněním úrovně počátečního vzdělávání v Jihočeském kraji. Jednotlivé aktivity jsou založeny na vytvoření a udržení spolupráce institucí počátečního vzdělávání na regionální úrovni se zaměstnavateli, na rozvoji partnerství a síťování mezi středními školami, na jejich spolupráci a výměně zkušeností. Projekt vytváří podmínky pro inovace školních vzdělávacích programů a jejich implementaci do výuky. Do projektu je v rámci Jihočeského kraje zapojeno osm profesně naprosto odlišných partnerských škol, které regionálně pokrývají převážnou část kraje. Prostřednictvím realizace stáží pedagogických pracovníků partnerských škol a implementací výstupů stáží do vlastního procesu výuky budou naplněny hlavní cíle projektu. Sekundárně si projekt klade za cíl zlepšení přístupu žáků k moderním kompetencím, které na ně přenesou ve výuce jejich učitelé a žáci je budou moci posléze uplatnit na trhu práce. Mezi významné partnery školy, kteří se účastní zmiňovaného projektu, patří například Družstvo AGRA Březnice, ZD Opařany, ZD Velký Ratmírov, firma Bauer – Agromilk zabývající se vývojem a prodejem stájo- vých technologií a řada dalších. Přední pracovníci těchto firem se tak stávají odbornými školiteli a konzultanty našich učitelů a představují nemalý přínos pro zkvalitnění profesně zaměřeného vyučovacího procesu.

Cesta, kterou nastoupila VOŠ a SZeŠ v Táboře na úseku celoživotního vzdělávání pracovníků v zemědělském a zpracovatelském sektoru, je z pohledu neustálé celospolečenské potřeby zvyšování kvalifikace a prohlubování profesních znalostí jistě správná, velice potřebná a žádoucí.

Ing. Ladislav Kostrůnek
vedoucí praktického výcviku VOŠ a SZeŠ v Táboře

VÝPOČET ENERGETICKEJ HODNOTY POTRAVÍN

Výpočet energetickej hodnoty potravín patrí medzi hlavné služby, ktoré potravinová banka dát poskytuje. V tomto článku uvádzame, aký je význam energetickej hodnoty vo vzťahu k výžive človeka a akým spôsobom sa stanovuje.

Človek potrebuje energiu z potravín na to, aby pokryl potreby bazálneho metabolizmu, fyzickú aktivitu, prírastok nových tkanív počas rastu a tehotenstva ako aj na produkciu mlieka na laktáciu. Bazálny metabolizmus predstavuje nevyhnutne potrebnú energiu na život človeka v oddychovom režime počas fyzického a tráviaceho oddychu, čiže v polohe ležmo, nalačno (14–16 hodín po jedle), pri úplnom duševnom a telesnom pokoji pri teplote okolia 20 °C. Ide o energiu, ktorá je potrebná na chod telesných funkcií ako je napríklad dýchanie, činnosť srdca, trávenie a termoregulácia bez toho, aby sme vyvíjali akúkoľvek fyzickú aktivitu. Hodnota bazálneho metabolizmu závisí od troch základných faktorov veku, pohlavia a veľkosti povrchu tela.

Energetická rovnováha v organizme nastane vtedy, ak energetický príjem z potravy je rovný energetickému výdaju (vrátane energetickej spotreby na rast, tehotenstvo a produkciu mlieka). Maximálna energia, ktorú môžeme získať z potravín ako takých, sa meria v kalorimetri, ide o tzv. **fyzikálne spalné teplo**, ktoré sa uvoľní úplným spálením potraviny. Táto energia sa nazýva tiež **hrubá energia**. Človek však nie je schopný využiť hrubú energiu z potravín úplne. Príčin je niekoľko:

- 1) Potraviny nie sú úplne stráviteľné a absorbované v organizme a časť energetickej hodnoty z organizmu odchádza v podobe nestrávených zvyškov, výkalov a plynov. Miera stráviteľnosti potravín resp. absorpcie živín v organizme závisí:
 - od samotnej potraviny od obsahu, pomeru a typu živín – bielkovín, tukov a sacharidov,
 - od kulinárskej a technologickej úpravy potraviny,
 - v niektorých prípadoch od fyziologického stavu jedinca, napr. prípady, keď je človek chorý môžu ovplyvniť stráviteľnosť potravín.
- 2) Kým sacharidy a tuky sa po absorpcii v organizme dokážu metabolizovať takmer úplne na vodu a oxid uhličitý, po trávení bielkovín zostávajú čiastočne nestrávené látky, ktoré sa vylučujú močom, čiže energia ešte dostupná v nestrávených zvyškov z bielkovín sa vylúči z organizmu.

Z toho dôvodu sa v potravinových tabuľkách nemôžu používať experimentálne stanovené hodnoty hrubej energie z potravín. Pre tento účel sa používajú hodnoty **metabolizovateľnej energetickej hodnoty**, čiže hodnoty energie využiteľnej organizmom človeka. Hovoríme tiež o **fyziológickom spalnom teple**. Je to energia, ktorá je dostupná

organizmu človeka a jej hodnota je nižšia ako hodnoty hrubej energie. Experimentálne stanovenie energie, ktorú reálne získavame z potravín by bolo prácne. Vyžadovalo by to paralelný zber potravín v rovnakom množstve, aké jedinec skonzumoval za určitý čas. Okrem toho počas experimentu by bolo potrebné zbierať aj výlučky organizmu jedinca. Keďže experimentálne stanovenie metabolizovateľnej energetickej hodnoty je nepraktické, energetická hodnota potravín sa odvodzuje na základe obsahu zložiek, ktoré sú nosičmi energie a pomocou prepočítavacích koeficientov. Medzi aktuálne platné zložky potravín, ktoré sa používajú na výpočet energie a ktoré sa považujú za nositeľov energie patria: bielkoviny, tuky, využiteľné sacharidy (sacharidy metabolizovateľné v ľudskom organizme, ktoré zahŕňajú cukry, ako napr. sacharózu, glukózu, laktózu a niektoré polysacharidy ako napr. škrob), organické kyseliny, vláknina, alkoholické cukry a alkohol.

Prepočítavacie koeficienty boli stanovené experimentálne a sú zovšeobecnené na všetky typy potravín. Zjednodušený vzorec na výpočet energetickej hodnoty je nasledovný:

$$EH_{(kJ)} = 17 \times \text{využitelné sacharidy} + 17 \times \text{bielkoviny} + 37 \times \text{celkové tuky} + 10 \times \text{alkoholické cukry} + 13 \times \text{organické kyseliny} + 8 \times \text{vláknina} + 29 \times \text{alkohol}$$

Každý koeficient vyjadruje, aké množstvo energie náš organizmus využije z 1 gramu zložky. Napr. 1 gram bielkovín nám poskytne 17 kJ (kilojoule) energie a 1 gram vlákniny nám poskytne 8 kJ energie. Jednotka kJ patrí medzi jednotky SI a používa sa na oficiálne vyjadrenie energetickej hodnoty.

Niektoré krajiny však uprednostňujú pôvodne zaužívané jednotky kcal (kilokalórie), ktoré sa dnes používajú ako doplnkové jednotky. Vo vyjadrení cez kilokalórie sa energetická hodnota počíta podľa nasledujúceho vzorca:

$$EH_{(kcal)} = 4 \times \text{využitelné sacharidy} + 4 \times \text{bielkoviny} + 9 \times \text{celkové tuky} + 2,4 \times \text{alkoholické cukry} + 3 \times \text{organické kyseliny} + 2 \times \text{vláknina} + 7 \times \text{alkohol}$$

Vzťah medzi jednotkami kJ a kcal je približne násobok 0,23, čo znamená, že 1 kJ = 0,23 kcal. Okrem toho existujú ešte ďalšie špecifické prepočítavacie koeficienty pre niektoré tuky a alkoholické cukry.

Príklad výpočtu energetickej hodnoty 100 g mrkvy:

Obsah nutrientov na 100g	g
Bielkoviny	1
Využitelné sacharidy	3,24
Lipidy	0,22
Alkoholické cukry	0,19
Organické kyseliny	0,37
Vláknina	3,5
Alkohol	0

EH: $(1 \text{ g bielkovín} \times 17) + (3,24 \text{ g využitelných sacharidov} \times 17) + (0,22 \text{ g lipidov} \times 37) + (0,19 \text{ g alkoholických cukrov} \times 10) + (0,37 \text{ g org. kyselín} \times 13) + (3,5 \text{ g vlákniny} \times 8) + (0 \text{ g alkoholu} \times 29) = 115 \text{ kJ}$

Prepočítavacie koeficienty ako aj nutrienty, ktoré sú nositeľmi energie, sa priebežne menia, napr. kým v minulosti sa ako hlavné nositeľa energie považovali 3 základné nutrienty (bielkoviny, tuky, sacharidy bez vlákniny) a alkohol, dnes je štruktúra podrobnejšia. Sacharidy sa rozdelili na využiteľné sacharidy, organické kyseliny, alkoholické cukry a vlákninu. Zmeny vo výpočte energetickej hodnoty sú výsledkom vedeckého výskumu a lepšej diagnostiky pomocou moderných analytických metód. Použité koeficienty na výpočet energie sa môžu v jednotlivých databázach a tabuľkách líšiť. Presný postup výpočtu energetickej hodnoty ako aj použité koeficienty by však mali byť uvedené v každých potravinových tabuľkách. Koeficienty sa môžu líšiť aj na úrovni krajín. Určuje ich totiž legislatíva. V Európskej únii, teda aj na Slovensku platia jednotné koeficienty.

Význam energetickej hodnoty vo výžive

Keďže dnešný zdravotný stav obyvateľstva je nepriaznivý naša vláda schválila **Program ozdravenia výživy obyvateľov**

Slovenskej republiky, v rámci ktorej má definované ciele na zlepšenie tejto situácie. V prípade energetickej hodnoty sú stanovené tieto ciele: Zvrátiť trend obezity u obyvateľstva SR, najmä u detí a mládeže (do r. 2015).

V oblasti rizikových faktorov výživy dosiahnuť zníženie príjmu na:

- a) menej ako 10 % denného energetického príjmu z nasýtených mastných kyselín
- b) menej ako 1 % denného energetického príjmu z trans mastných kyselín
- c) menej ako 10 % denného energetického príjmu z voľných cukrov

Okrem toho medzi všeobecné ciele patrí poskytovať komplexné informácie, výchova a vzdelávanie spotrebiteľov (označovanie potravín, verejné informačné kampane, vytvorenie národných výživových usmernení, zvýšenie povedomia o zdravotných rizikách, napr. z nadmerného príjmu kuchynskej soli). Len na základe vzdelávania spotrebiteľov v oblasti výživy a zloženia potravín môžeme dosiahnuť uvedomelý a regulovaný príjem potravín, ktorý zoptimalizuje aj správanie spotrebiteľov a ich uvedomenie si potreby zlepšiť svoje stravovacie návyky. Na dosiahnutie týchto cieľov sú potrebné i informácie o energetickej hodnote potravín ako aj informácie o tom, akým percentom sa jednotlivé nosiče energie podieľajú na celkovej energetickej hodnote využitej organizmom. Preto je práca Potravinovej banky dát, ktorá môže svojou informačnou bázou a službami prispieť ku zlepšeniu informovanosti a vzdelávania verejnosti, a tým aj nepriamo prispieť k zlepšeniu zdravotného stavu populácie, dôležitá.

Ing. Janka Porubská, Ing. Anna Turzová,
Ing. Monika Morochovičová
Potravinová banka dát, VÚP

(Použitá literatúra k dispozícii v redakcii)

PROFILOVÁ ČÁST MATURITNÍ ZKOUŠKY

Jak je známo, maturitní zkouška se bude skládat ze společné a profilové části.

Společná část maturitní zkoušky je připravovaná jako celostátně standardizovaná, aby bylo zajištěno ověření a srovnatelné hodnocení výsledků vzdělávání. MŠMT na svých webových stránkách zveřejnilo v dubnu 2010 materiál Průvodce profilovou částí maturitní zkoušky, který poskytuje aktuální informace a doporučení k realizaci profilové části. Profilová část maturitní zkoušky bude v souladu s RVP zahrnovat dvě zkoušky teoretické a jednu praktickou.

Ve studii Učení pro praxi*, provedené OECD, je publikováno doporučení zavést jednotné prvky hodnocení i v profilové části maturitní zkoušky. Zkušenost s jednotnou závěrečnou zkouškou pro žáky oborů vzdělání s výučním listem by mohla být využita pro rozšíření jednotného

* Učení pro praxi: Přezkumy odborného vzdělávání a přípravy prováděné OECD – Česká republika, OECD leden 2010

hodnocení i do profilové části maturitní zkoušky. Jednotné hodnocení by podle studie mělo být přínosné jak pro žáky, tak pro zaměstnavatele.

Součástí řešení projektu Kurikulum S je nastavit profilovou část maturitní zkoušky v souladu s připravovanou vyhláškou o maturitní zkoušce tak, aby sjednocovala požadavky k ověření odborných kompetencí při maturitní zkoušce. V první etapě řešení tohoto úkolu byly vymezeny tzv. společné tematické okruhy pro teoretické zkoušky v 8 oborech vzdělání: agropodnikání, aplikovaná chemie, elektrotechnika, hotelnictví, obchodní akademie, obchodník, strojírenství a technické lyceum. Ve druhé etapě (příští školní rok) se budeme zabývat zejména nastavením praktické zkoušky profilové maturitní zkoušky.

V oboru vzdělání agropodnikání byl sestaven řešitelský tým ze zástupců čtyř tradičních škol (Ing. Jiří Zajíc – Česká zemědělská akademie v Humpolci, střední škola, Ing. Vlastimil Matys – Střední odborná škola Stříbro, Ing. Jaroslav Valeš – Střední zemědělská škola Čáslav a Ing. Jaroslav Krčmář – Střední škola zemědělská a přírodovědná Rožnov pod Radhoštěm) a garanta NÚOV (Ing. Zdenka Szebestová). Do tvorby a posuzování tematických okruhů se zapojili i další vyučující z uvedených škol. Práce v řešitelském týmu probíhaly od ledna do dubna letošního roku. Společné jednání, na kterém jsme se dohodli na koncepci tvorby společných tematických okruhů, proběhlo 9. února. Pak následovala vlastní tvorba a připomínkování navržených okruhů včetně intenzivní e-mailové a telefonické komunikace zapojených pracovníků. Spolupráce s vyučujícími ze škol byla příjemná a za odvedenou práci jim touto cestou moc děkuji. Připravené okruhy byly prezentovány na poradě ředitelů pilotních škol, která se konala 21. dubna. V červnu budou s těmito aktivitami seznámeni vybraní členové oborové skupiny zemědělství. Vytvořené tematické okruhy budou ověřovány na výše uvedených školách ve školním roce 2010/2011. Stanou se obsahovou součástí jedné nebo obou teoretických zkoušek profilové části maturitní zkoušky. Forma zkoušek bude ústní před zkušební komisí.

Součástí tohoto článku jsou připravené tematické okruhy. Pod názvem každého z nich je uvedena stručná osnova, která blíže specifikuje jeho obsah. Vzhledem k tomu, že základem oboru vzdělání agropodnikání je pěstování rostlin a chov zvířat, byla do společných okruhů zařazena problematika z těchto odborných oblastí. Většina okruhů je navržena pro celorepublikové využití, pouze okruhy 11 a 22 umožňují konkretizaci s ohledem na regionální požadavky. Školy zapojené do této aktivity na základě těchto tematických okruhů připraví vlastní témata a otázky teoretických zkoušek profilové části maturitní zkoušky.

Při jejich zpracování využijí uvedené podbody. Po zařazení učiva z těchto okruhů zbývající prostor v rámci profilové části využijí s ohledem na specifika školního vzdělávacího programu. Obor vzdělání agropodnikání umožňuje mnoho různých zaměření, a proto byl navržen pouze minimální počet společných obsahových okruhů (tj. 25).

Školy si budou moci vybrat jednu z navržených variant realizace teoretických zkoušek.

- I. varianta: 1. teoretická zkouška: pěstování rostlin
2. teoretická zkouška: chov zvířat
- II. varianta: 1. teoretická zkouška: pěstování rostlin a chov zvířat
2. teoretická zkouška: ekonomika
- III. varianta: 1. teoretická zkouška: pěstování rostlin a chov zvířat
2. teoretická zkouška: témata navržená podle zaměření školy – např. agroturistika, chov koní a jezdeckví, péče o krajinu

Pro realizaci maturitní zkoušky z ekonomiky byly připravené tzv. doporučené tematické okruhy. Pokud nebudou žáci z ekonomiky maturovat, tyto tematické okruhy škola nevyužije.

Chtěla bych upozornit na to, že výše uvedené metodické pokyny jsou určeny pro zmíněné 4 školy v řešitelském týmu. V případě zájmu mohou být využity (pokyny i okruhy) i jinými školami s oborem vzdělání agropodnikání. Cenné budou pro nás náměty a připomínky dalších škol k níže uvedeným tematickým okruhům. Zpětnou vazbu a dotazy k této problematice zasílejte na mou e-mailovou adresu zdenka.szebestova@nuov.cz.

Tematické okruhy pro teoretické zkoušky profilové části maturitní zkoušky

A. Společné (povinné) tematické okruhy

1. Povětrnostní, klimatické a půdní vlivy (činitelé, faktory) zemědělského ekosystému

- vegetační faktory a jejich význam pro rostliny
- zjišťování meteorologických a klimatických prvků, které s těmito činiteli souvisí
- přehled a rozdělení půdních vlastností
- vznik, charakteristika a význam humusu v půdě
- pojmy půdní druh, půdní typ, rozdělení hlavních skupin půdních druhů a typů
- charakteristika hlavních zástupců uváděných skupin vyskytujících se v regionu

2. Soustava obecných technologických postupů v zemědělské výrobě (základní a předseťová příprava, setí a sázení, ošetřování a ochrana porostů během vegetace, sklizeň a posklizňová úprava)

- pracovní operace základního a předseťového zpracování půdy včetně moderních postupů minimalizace a bezorebných systémů, jejich význam a charakteristika
- pojmy osivo, sadba, příprava osiva a sadby
- zakládání porostů zemědělských plodin – doba, hloubka, výsevek, způsob setí
- ošetřování porostů během vegetace – pracovní operace, význam a charakteristika
- druhy zralosti zemědělských plodin, základní postupy sklizně plodin, způsoby posklizňové úpravy podle následného zpracování produktů
- osevní postupy, význam a zásady střídání plodin

3. Význam hlavních živin pro růst a vývin zemědělských plodin, zásady používání organických a minerálních hnojiv

- význam hlavních biogenních prvků pro růst a vývin rostlin
- formy příjmu živin
- statková hnojiva – význam, zásady výroby a použití
- rozdělení minerálních hnojiv, charakteristika nepoužívanějších hnojiv a jejich použití

4. Technologie pěstování, sklizně a zpracování ozimých obilnin

- význam a biologické vlastnosti
- požadavky na prostředí a zařazení v osevním postupu
- výživa a hnojení, příprava půdy
- založení porostů a rizika přezimování
- ošetřování za vegetace
- sklizeň, posklizňová úprava a zpracování

5. Technologie pěstování, sklizně a zpracování jarních obilnin

- význam a biologické vlastnosti
- požadavky na podnebí, půdu a zařazení v osevním postupu
- výživa a hnojení, příprava půdy
- založení porostů a ošetřování za vegetace
- sklizeň, posklizňová úprava a zpracování

6. Technologie pěstování, sklizně a zpracování luskovin

- význam a biologické vlastnosti
- symbiotická fixace dusíku a její význam
- požadavky na prostředí a zařazení v osevním postupu
- výživa a hnojení, příprava půdy
- založení porostů a ošetřování za vegetace
- sklizeň, posklizňová úprava a zpracování

7. Technologie pěstování, sklizně a zpracování olejnin

- olejnin pěstované v ČR a jejich význam (využití)
- příprava půdy a setí olejnin

- hnojení a ošetřování během vegetace
- sklizeň a posklizňová úprava

8. Technologie pěstování, sklizně a zpracování okopanin

- okopaniny pěstované v ČR, jejich význam a biologické vlastnosti
- požadavky na prostředí a zařazení v osevním postupu
- výživa a hnojení, příprava půdy
- založení porostů a ošetřování během vegetace
- sklizeň, posklizňová úprava a skladování okopanin
- využití a průmyslové zpracování okopanin

9. Technologie pěstování, sklizně a zpracování pícnin na orné půdě

- pícniny na orné půdě pěstované v ČR
- příklady a využití směsek na orné půdě
- příprava půdy a setí
- hnojení a ošetřování během vegetace
- způsoby sklizně pícnin

10. Technologie pěstování, sklizně a zpracování ostatních pícnin

- přehled hlavních druhů jetelovin a trav vhodných pro využití do TTP
- způsob využití luk a pastvin, porovnání jejich využití
- hnojení, ošetřování a možnosti sklizně TTP
- obnova luk a pastvin

11. Technologie pěstování, sklizně a zpracování speciálních regionálních plodin (výběr podle regionu: len, chmel, zelenina, ovocné dřeviny, vinná réva, léčivé rostliny apod.)

- význam a využití vybrané speciální plodiny
- příprava půdy a setí (případně sázení)
- hnojení a ošetřování během vegetace
- sklizeň a posklizňová úprava
- zpracování produktů

12. Význam šlechtění a semenářství zemědělských plodin, vlastnosti osiva a sadby

- význam novošlechtění pro zemědělskou praxi
- přehled hlavních šlechtitelských metod
- uznávací řízení množitelských porostů – význam a postup
- vlastnosti osiva a sadby, u základních postup jejich stanovení

13. Obecná zootechnika

- domestikace a její vliv na vlastnosti zvířat
- fylogenetický původ hospodářských zvířat
- základní fyziologické vlastnosti
- produkční (užitkové) vlastnosti
- metody plemenitby, selekce

14. Výživa a krmení hospodářských zvířat

- anatomie a fyziologie trávicí soustavy

- dělení a charakteristika krmiv
- zásady sestavování krmné normy a krmné dávky
- technika krmení

15. Skladování, konzervace a úprava krmiv

- zásady uskladnění jadrných a objemných krmiv
- význam konzervace píce
- silážování a senážování – princip, postup, kvalita
- sušení – princip, způsoby
- význam úpravy krmiv
- způsob úpravy krmiv

16. Reprodukční činitelé a ukazatelé v chovu zvířat

- anatomie a fyziologie pohlavní soustavy
- vysvětlení pojmů servisperioda, mezidobí, inseminační interval, inseminační index
- pohlavní cyklus, říje, březost, porod
- ukazatelé hodnotící plodnost
- činitelé ovlivňující plodnost

17. Technologie chovu skotu

- význam chovu skotu
- užitkové vlastnosti chovu skotu
- rozdělení plemen skotu podle užitkovosti
- charakteristika plemen chovaných v ČR
- plemenitba skotu (říje, březost, porod apod.)
- značení zvířat
- výživa a krmení podle užitkovosti
- technologie chovu jednotlivých kategorií skotu
- hygiena, bezpečnost a welfare v chovu skotu

18. Technologie chovu prasat

- význam chovu prasat
- rozdělení plemen prasat podle užitkovosti
- reprodukční vlastnosti prasat a jejich plemenitba
- technologie chovu prasnic (konvenční versus ekolog. zem.)
- odchov selat
- značení zvířat
- ošetřování jednotlivých kategorií prasat
- hygiena, bezpečnost a welfare v chovu prasat

19. Technologie chovu ovcí a koz

- význam chovu ovcí a koz, porovnání jejich významu
- produkce mléka a výrobky z něj
- rozdělení plemen ovcí podle užitkovosti
- rozdělení plemen koz podle užitkovosti
- reprodukční vlastnosti ovcí a koz
- odchov jehňat a kůzlat
- hygiena, bezpečnost a welfare v chovu ovcí a koz

20. Technologie chovu koní

- význam chovu koní
- plemena koní, jejich původ a rozdělení

- využití koní
- krmení a ošetřování koní v závislosti na využití
- plemenitba koní – plodnost, březost, techniky
- rozdíly v chovu tažných, sportovních a plemenných koní
- práce s koněm
- hygiena, bezpečnost a welfare v chovu koní

21. Technologie chovu drůbeže

- plemena, hybridy
- tvorba a složení vejce, snáška, zpracování vajec
- rozmnožování, líhnutí
- růst a masná užitkovost
- odchov a chov slepic nosného a masného typu
- chov dalších druhů drůbeže
- hygiena, bezpečnost a welfare v chovech drůbeže

22. Speciální chovy (výběr podle regionu: králíci, kožešinová zvířata, včely, lovná zvěř, lamy apod.)

- význam chovu a využití produktů
- možnosti rozvoje chovu v daném regionu a v ČR
- ustájení zadaného druhu zvířat
- výživa a krmení
- hygiena, bezpečnost a welfare

23. Produkce a zpracování mléka

- anatomie a fyziologie mléčné žlázy
- význam a využití mléka
- tvorba a vlastnosti mléka
- hygienický program dojení
- zpeněžování mléka
- základní zpracování mléka a mléčné výrobky

24. Produkce a zpracování masa

- význam a využití masa
- výkrmnost, vykrmenost, jatečná výtěžnost
- faktory ovlivňující kvalitu masa a tuku, vady masa
- technologie porážky zvířat
- zpeněžování masa
- jatečné produkty a masné výrobky

25. Pastva a pastevní odchov hospodářských zvířat

- význam pastvy
- založení pastviny – velikost, způsob provedení, oplocení, napáječky, příkrmiště
- způsoby pastvy, jejich výhody a nevýhody
- ošetřování pastviny v průběhu a po skončení pastvy
- specifika pastvy podle druhu chovaných zvířat
- rostlinné složení pastevního porostu
- bezpečnost pastevního odchovu

B. Doporučené tematické okruhy

1. Základní ekonomické kategorie I

- ekonomika a ekonomie
- rozdělení ekonomických věd
- ekonomické subjekty
- potřeby, statky, služby
- spotřeba, životní úroveň
- produkční možnosti
- náklady příležitosti
- dělba práce, specializace
- absolutní a komparativní výhoda

2. Základní ekonomické kategorie II

- tři základní ekonomické problémy
- ekonomické systémy
- vstupy a výstupy ekonomiky
- výroba, výrobní proces, hospodářský proces
- zákon klesajících výnosů
- zboží
- peníze

3. Tržní ekonomika

- principy tržní ekonomiky
- trh
- poptávka
- nabídka
- interakce nabídky a poptávky
- selhání trhu

4. Výrobní faktory

- práce
- přírodní zdroje
- kapitál

5. Majetek podniku

- členění majetku
- oceňování majetku
- odpisování majetku
- inventarizace majetku

6. Makroekonomie

- hospodářské cykly
- agregátní poptávka a nabídka
- výkonost národního hospodářství
- nástroje hospodářské politiky státu
- inflace a nezaměstnanost
- veřejné rozpočty

7. Podnikání

- podnik jako systém
- druhy podniků a formy podnikání

- podmínky podnikání
- agroturistika

8. Hospodaření podniku

- výdaje a náklady
- rozdělení nákladů
- kalkulace vlastních nákladů
- příjmy a výnosy
- výsledky výroby
- hospodářský výsledek
- výkazy: rozvaha, výkaz zisků a ztrát, cash-flow
- ekonomické ukazatele hospodaření, finanční analýza

9. Daňová soustava

- význam daní
- základní pojmy
- soustava daní

10. Mzdy, odměňování

- mzdová soustava
- složky mzdy, mzdové předpisy
- daně z příjmů
- systém sociálního pojištění
- veřejné zdravotní pojištění
- sociální zabezpečení

11. Financování podnikatelských subjektů

- finanční rozhodování a řízení
- finanční plánování, podnikatelský záměr
- zdroje financí pro podnikání

12. Bankovníctví

- bankovní systém
- centrální banka a obchodní banky
- bankovní obchody
- úroková míra
- současné trendy
- mezinárodní bankovníctví

13. Finanční trh

- členění finančního trhu
- cenné papíry peněžního a kapitálového trhu
- burza - základní pojmy
- druhy burz
- burzovní obchody

14. Pojišťovnictví

- význam pojišťovnictví
- základní pojmy

- druhy pojištění

15. Mezinárodní obchod

- základní pojmy
- charakteristika mezinárodního obchodu
- platební styk
- jednotný trh EU

16. Základy managementu

- základní pojmy
- fáze procesu řízení
- manažer v procesu řízení
- systémy a styly řízení
- management a podnikání
- sociální vztahy na pracovišti
- personální řízení

17. Základy marketingu

- základní pojmy
- vývoj marketingu
- nástroje marketingové politiky
- marketingová strategie

18. Logistika

- úvod do logistiky
- výkonové logistické ukazatele
- logistické systémy
- logistické funkce, technologie, metody
- základy řízení zásob
- sklady, skladové hospodářství, doprava
- organizace logistiky a informační systémy

19. Základy účetnictví

- podstata a význam účetnictví
- majetek podniku a zdroje financování
- inventura majetku a závazků
- účetní doklady
- daňová evidence
- rozvaha
- účetnictví
- využití informací z účetnictví

20. Právo

- základní právní normy
- pracovní právo
- živnostenské právo
- obchodní právo
- zemědělské právo

Ing. Zdeňka Szebestová
NÚOV Praha



DO ROKA SE TRH S ČESKOU PŮDOU PRO CIZINCE OTEVŘE ÚPLNĚ

Výprodej půdy cizincům je smutnou vizitkou české vlády. Platí, že 300 tisíc hektarů státní půdy už je v rukou cizinců.

V naší zemi bylo na počátku devadesátých let 1,3 mil. hektarů státní půdy, na které hospodařily převážně tehdejší státní statky. Bylo jich celkem 316 a v r. 1993 byla zahájena jejich privatizace. Ta se zpočátku ale netýkala státní půdy, ta byla subjektům vzešlým z privatizace pronajata. První návrh zákona o prodeji státní půdy šel do vlády za ministra Josefa Luxe v r. 1996. Přijat byl ovšem až o tři roky později a vůbec nebral v úvahu zájmy hospodářů, kteří farmy statků od státu koupili na splátky a oprávněně očekávali, že jim stát umožní v druhém kroku koupit i půdu. Bez ní je totiž



zemědělský majetek k ničemu. Zákon byl ale nastaven tak, že si půdu mohl koupit každý. Tedy sedlák stejně jako spekulant či vekslák. Vývoj ale šel dál. V roce 2003 byla prosazena novela tohoto zákona, která uvolnila cestu pro odplování české půdy do rukou spekulantů včetně zahraničních kupců. Její podstata spočívá v tom, že státní půda se stala zbožím, jímž lze hradit zemědělské restituční pohledávky. Nikoliv však jenom pohledávky přímých restituentů, jak by z logiky věci vyplývalo, ale všem, kteří takovéto pohledávky vlastní. Nastalo masivní skupování těchto pohledávek realitními a developerskými kanceláři, spekulanty, cizinci i jejich „bílými koňmi“. Vše za velmi výhodnou cenu, která tvořila zlomek tržní ceny například v Německu nebo v Rakousku. Odhaduji, že do 10 %. Vše regulérně a podle českého zákona! Je to neuvěřitelné, ale je to bohužel tak.

Jistě si čtenář vzpomene na dennodenní inzeráty, které začínaly slovy „Koupím restituční pohledávky ...“. Přichází skandály, které znamenají v r. 2005 změny ve vedení Pozemkového fondu i ministerstva zemědělství. Po našem

tlaku přichází sliby novely shora uvedeného zákona, ale neděje se nic. Proto jsme zorganizovali petici, která měla s vládou a zákonodárci pohnout. Dne 8. února 2007 jsme předali v parlamentu petici s 6606 podpisy, která požadovala bez odkladů zákon o prodeji státní půdy novelizovat a učinit přítrž vzniklým praktikám. Nebyla to jenom petice, která požadovala čachry se státní půdou zastavit. Shodli se na tom zástupci všech agrárních organizací. Tedy všichni ti, kteří se jinak shodnou velmi obtížně.

Stejně jako začíná vadit podnikatelům všudypřítomná korupce, vadí hospodářcům zemědělcům nezájem státu, spíše bych ale řekl pohrdání jejich nejzákladnějšími legitimními požadavky. Zemědělský majetek má totiž jednu zvláštnost – bez půdy je v podstatě bezcenný. Čas běží, legislativně se nic neděje a česká půda dál mizí. Českomoravský svaz zemědělských podnikatelů, významný člen Agrární komory, který má léta oblast půdy ve své gesci, odhaduje, že v rukou cizinců je napřímo přes skoupené restituční pohledávky 100 tisíc hektarů bývalé státní půdy a dalších 200 tisíc hektarů cizinci vlastní přes nastrčené české občany. Zdůrazňuji, že mluvím jenom o půdě státní. K tomu je třeba ještě připočítat půdu, kterou cizinci získali od soukromých vlastníků. Toto číslo ale není známo.

Uvedu příklad z terénu, jaké dopady má shora uvedená státní politika na české sedláky. Je z okresu Cheb z katastru obce Klest. Tamější katastr čítá 125 hektarů orné půdy. Český soukromně hospodařící rolník, který se tam udržel, uhájil pouhých 25 ha, na zbývajících 100 hektarech hospodaří firmy vlastnický ovládané německými sedláky. Pokud se týká celého okresu Cheb, tak pod kontrolou německých vlastníků, jsou to Bavoři a Sasové, je už plných 30 % orné půdy. Je to naprosto logické, protože když dopočítáme kolik stojí hektar orné půdy v této oblasti získaný přes skoupené restituční pohledávky ve srovnání s cenou tržní, tak dojde k číslu 15 %! A k tomu ještě převaha kurzu.

Úplně závěrem bych rád upozornil na fakt, že dnem 1. 5. 2011 končí v České republice sedmileté přechodné období, po němž se trh s českou půdou pro cizince otevře úplně. V sousedním Polsku to bude až od r. 2016.

Ing. Jan Veleba
Prezident Agrární komory ČR

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Institut vzdělávání a poradenství

vyhlašuje dodatečný termín přijímacích zkoušek
pro přijímací řízení na zcela nově akreditovaný bakalářský studijní

obor poradenství v odborném vzdělávání

(studijní program specializace v pedagogice)

Délka studia: 3 roky, získaný titul Bc.; **forma studia:** prezenční

Předpoklady pro přijetí: maturitní zkouška na střední škole úspěšné přijímací řízení (písemná zkouška ze všeobecných studijních předpokladů a ústní pohovor)

termín podání přihlášek **do 20. srpna 2010** na níže uvedenou adresu.

Absolvent se uplatní v oblasti rozvoje lidských zdrojů, jako projektant a manažer vzdělávacích aktivit, jako kariérový poradce, metodik pro další odborné vzdělávání v rámci programů celoživotního učení, případně jako asistent pedagoga apod.

Bližší informace o studiu i přijímacím řízení:

Česká zemědělská univerzita v Praze, Institut vzdělávání a poradenství Malá Chuchle, V Lázních 3, 159 00 Praha 5
www.ivp.czu.cz, tel.: 251810878, e-mail: chuchle@ivp.czu.cz

STUDIJNÍ DNY PRO UČITELE

Otázky pedagogické praxe a příprava učitelů

Učitelé přírodovědných, zemědělských a dalších příbuzných oborů na univerzitách v České republice a Slovenské republice měli jedinečnou příležitost zúčastnit se ve dnech 6.–8. května studijních dnů.

Tuto zajímavou a přínosnou akci ve školicím středisku MŠMT ČR v Tatranské Štrbě uspořádaly Institut vzdělávání a poradenství ČZU v Praze, Katedra zoologie a antropologie FPV UKF v Nitře a Katedra environmentálního managementu FPV UMB v Banské Bystrici. Program byl určen vysokoškolským učitelům připravujících učitele výše uvedených odborných předmětů, garantům a metodikům praxe, ředitelům fakultních a cvičných škol a cvičným učitelům těchto škol. Účastníky přivítaly a akci zahájily doc. PhDr. Radmila Dytrtová, CSc. a PaedDr. Anna Sandanúsová, Ph.D. z pořádajících organizací. Obě kolegyně i předem připravily k vydání publikaci příspěvků ke studijním dnům „Pedagogická praxe v pregraduální přípravě učitelů“, tuto záslužnou a náročnou práci popsala doc. Dytrtová.

a už tradičně, coby zkušený znalec medvědů, uvedl návštěvníky do života těchto pozoruhodných šelem. Za posledních



Zástupci Institutu vzdělávání a poradenství ČZU v Praze

Seznámení s prostředím TANAP

Jak jinak by se měl program začít, když místo jednání je pod štíty tak překrásných velehor? Vedoucí objektu pan FRANTIŠEK FENDEK představil možnosti zdejšího zařízení

7 až 8 let došlo k velkému rozšíření medvědů, na Slovensku jich je podle posledního sledování 917, optimální by bylo 660 kusů (jarní stav). Velmi zajímavá byla i přednáška

o životě v horách „Poznááme Tatry“ PAEDDR. JAROSLAVA ŠVORCE, předsedy Tatranské horské služby. Při závěrečném „testu“ učitelé prokázali dobré znalosti. Víte, že hlavní hřeb Tater má délku 24 km, můžeme obdivovat 110 ples, 40 dolin, 1000 štítů, ale jen 7 je turisticky přístupných...?



Z jednání pracovních skupin

Problematika pedagogické praxe na jednotlivých univerzitách

Druhý den byl zahájen vystoupením učitelů jednotlivých univerzit k dané problematice.

ING. EMIL KŘÍŽ, PH.D. představil model praxe na Institutu vzdělávání a poradenství, kde působí. Už šest let se věnuje pedagogické praxi studentů, stále se snaží nacházet se svými spolupracovníky nové přístupy při organizování praxe. Spolupracují s 25 cvičnými školami, s jejich vedením a cvičnými učiteli se podílejí na řízení praxe, spolupracují rovněž i s externími pracovníky. K pedagogické praxi připravili sjednocené metodické pokyny. Na praxi chodí studenti na tři týdny (2 týdny, kteří už učí), během této doby se musí seznámit se všemi pracovišti a zařízeními dané cvičné školy. Studenti absolvují náslechy ve vyučování, vyučovací výstupy, zakončením je výstup před komisí, má formu státní zkoušky.

S longitudinálním výzkumem v rámci pedagogické praxe přítomné seznámila DOC. PHDR. RADMILA DYTRTOVÁ, CSc. z téhož pracoviště. Na Institutu provádějí interní výzkum za účelem získání zpětné vazby o průběhu praxe. Cílem pedagogické praxe je postupně ze studenta připravit učitele, nastartovat tuto profesi. Budoucí učitel si ověří sílu své motivace, ověří a vyzkouší si, co jak vzhledem ke svým představám zvládne. Podle dosavadních výsledků výzkumu se daří stále lépe studenty připravovat, praxe je naprosto nezastupitelná. Pro výzkum doposud zpracovali zkušenosti více než 450 respondentů, dotazníky vyplňují studenti i učitelé. Je potěšitelné, že problémy studentů při výuce

mají klesající tendenci. Studenti s větší praxí mají zažitější postupy, obtížněji se jim někdy mění, ale při svém hodnocení bývají k sobě kritičtější. Pedagogická praxe je tedy i velmi důležitým výzkumným prostředím.

Na Slovensku funguje – podle sdělení dalšího vystupujícího MGR. DAGMAR KUČÍRKOVÉ, CSc. z Fakulty ekonomie a managementu SPU v Nitře – 28 fakultních cvičných škol. Forma realizace je obdobná jako představila doc. Dytrtová. Mají doplňující studium i denní studium pro absolventy, denní absolvují třítydenní praxi, 5 náslechů, 25 hodin výstupů, externí studenti 4 náslechy, 20 hodin výstupů..., dále uvádí některé rozdíly. Nabízejí hodně zaměřeních, studentům se tak otevírá velká škála možností. A některé zkušenosti? Denní studenti požadují více náslechové praxe, kontaktem se skutečnou praxí bývají někdy zaskočení, naplnění role učitele pro ně nebývá jednoduché. Mgr. Kučírková se zaměřuje i na výzkum sebereflexe studentů. Největší problémy mívají začínající učitelé ve výchovné části. Externí studenti s pedagogickými zkušenostmi zase požadují zkrácení pedagogické praxe.

DOC. PHDR. DANA LINHARTOVÁ, CSc. z Institutu celoživotního vzdělávání MENDELU v Brně se hned na začátku svého vystoupení zamyslela nad filozofií praxe: Dobrý učitel se rodí či se jím stává? Chce to dlouhý čas praxe, zkušeností, jediné praxe dává studentovi možnost si naučené vyzkoušet. V Brně poskytují studentům 14denní praxi, dva náslechy, 9 výstupů, u bakalářů jsou ještě posíleny výstupy. Ne nepodstatnou roli tu hrají i ekonomické problémy. Na výběr mají 40 cvičných škol. Nepotvrdilo se jim, že by ti, co už učí, byli lepší. Tito studenti jsou někdy v zajetí svých zaběhnutých nepedagogických stereotypů a nechce se jim svůj přístup měnit. Rádi by studentům poskytli více praxe a praxi rozdělenou. V diskuzi by si chtěla vyslechnout zkušenosti z ostatních fakult a institucí s řešením finančních nákladů na pedagogickou praxi.

Velmi zajímavý byl rovněž koncept praxe a zkušenosti z Vysoké školy ekonomické v podání DOC. ING. PAVLA KRPÁLKA, CSc. (působí jinak na IVP ČZU). Na této škole zajišťuje studium učitelství jedna fakulta, formy studia učitelství jsou různé. Výhodou je sedm cvičných škol v Praze – odpadá tak náročné dojíždění. Rozdílem je začlenění pedagogické praxe do předmětových didaktik, v celkovém hodnocení má praxe 30procentní váhu. Výborně mají vypracované výstupy studentů, jsou samostatně hodnoceny zavádějícími učiteli. Další rozdíl je v průběžném hodnocení studenta oproti výkonovému hodnocení. V rámci řízení pedagogické praxe u bakalářského studia studenti poznají i chod školy..., počet náslechů se odvíjí podle zájmu studentů, praxe je samostatným předmětem.

K předneseným úvodům do problematiky hned následovala diskuze. Je bakalář učitel? Mohou bakaláři na školách učit? Nebo může učit jen magistr? Tuto problematiku mají dobře vyřešenou na Masarykově univerzitě v Brně – bakaláři mají oborovou praxi a jsou asistenti učitele. Na IVP se zase na bakalářské studium hlásí už hotoví inženýři, tzn., „pro svou odbornost jsou inženýři, pro učitelství bakaláři“. Maturanti se studiem stávají mistry (není nutná vysoká škola).

Vystoupení osmi zástupců univerzit pokračovalo pod vedením dr. Sandanusové, vyjadřovali se představitelé univerzit, kteří připravují učitele přírodopisných předmětů.

Na Pedagogické fakultě UKF v Nitře, podle doc. PAEDR. JÚLIE IVANOVIČOVÉ, PH.D., organizují pedagogickou praxi trochu jinak. U bakalářů se průběžnou formou soustřeďují na hospitace, mají dohody se cvičnými školami v Nitře. Jako problém vidí menší prostor pro didaktiku, kteří si nemohou projít všechny cvičné školy se svými studenty. U magisterského studia se zaměřují na výstupové praxe, souvislou praxi dělí do dvou typů škol. Za dobrou pomůcku pro hodnocení studentů slouží deník individuální praxe. S financemi (oproti České republice) problémy nemají, k pokrytí mají účelové dotace! Se cvičnými školami mají dohody – platí cvičným učitelům (dohoda o provedení práce) i cvičným školám. Problémem bylo školení bezpečnosti práce, které vykonávala původně každá škola sama, v současnosti tuto činnost vykonává na jejich univerzitě bezpečnostní technik. Posluchače zaujala informace doc. Ivanovičové, že externí studenti si někdy cvičného učitele i sami zaplatí. (Dotace totiž dostávají fakulty jen na studenty denního studia.)

O financování, dohodách, smlouvách, administrativních problémech se cvičnými školami hovořila PHDr. SILVIA KONTÍROVÁ, PH.D. z Univerzity P. J. Šafárika v Košicích. Se svou kolegyňou informovala o organizaci výstupů, jejich rozborech... Pro studenty připravují úvodní seminář, k pozorování studenti dostávají metodické materiály. Cenná byla reakce a zkušenost cvičné učitelky paní MGR. JANY MITOŠINKOVÉ. Studenti učitelství, kteří v rámci pedagogické praxe navštěvují její školu, jsou vybaveni jednou knížkou pro praxi, kam se celý průběh zapisuje a nevyplňují tak spoustu jiných papírů. Student v průběhu studia není vázán na jednu cvičnou školu, ne vždy se jim však daří optimálně vzájemně sladit termíny pedagogické praxe s časovými možnostmi studentů, cvičných škol a cvičných učitelů. A jací jsou studenti, kteří k nim na školu přicházejí? Jsou různí jako všude jinde – s různými přístupy, se zájmem, bez zájmu. Tady stojí hlavní úkol cvičného učitele – správně studenta vést.

Pedagogickou fakultu UHK v Hradci Králové zastupovala doc. RNDr. JITKA MÁLKOVÁ, CSc. Na hradecké fakultě nejsou tak dobré podmínky jako na Slovensku. Na pedagogickou praxi nejsou peníze, od spolupráce ustoupilo hodně škol, nemohou také tolik jezdit za studenty. Studenti absolvují průběžnou praxi a souvislou praxi na třech kvalitních cvičných školách, které si sami volí. Nevýhodou je, i z hlediska organizace, že na fakultě působí 70 % externích pracovníků. Cvičným učitelům neplatí, studenti na cvičných školách se zapojují i do dalších školních aktivit. Je nutné, aby budoucí učitel rovněž znal podmínky školy, aby nebyl jen odborně vzdělán. Snaží se i u volitelných předmětů působit k učitelské praxi, chtějí aby jejich studenti nepoznávali jednotlivosti, ale vztahy, souvislosti. Řeší, jak je při současném klesajícím zájmu o studium přírodních věd zaujmout.

Modely pedagogické praxe

Odpolední program byl vymezen pro jednání pracovních skupin. První pracovní skupina se zaměřila na téma „Modely pedagogické praxe v kontextu přípravy učitelů odborných předmětů“, skupina druhá na téma „Modely pedagogické praxe a didaktické otázky přípravy učitelů přírodovědných předmětů“. Zúčastnila jsem se práce v první skupině, kterou moderovala doc. Linhartová. Informace z druhé pracovní skupiny pod vedením doc. MUDr. Marie Havelkové, CSc. (Pedagogická fakulta MU Brno) budou součástí dalších samostatných článků a rovněž v závěrečném doporučení. Atmosféra a pracovní nasazení „naší“ skupiny mě (i když nepedagoga) velmi nadchla. V početně menší skupině se předkládala postupně jednotlivá důležitá témata, po diskuzi vznikaly návrhy a doporučení, která byly briskně formulována a zapisována.

Ing. Kříž hovořil o vizi na svém pracovišti – finanční situace je přiměřeně jezdit za studenty až na výstupové hodiny, přizpůsobit budou muset délku praxe, chtěli by zaplatit za práci cvičným učitelům, uvažují o postavení koordinátorů na školách.

Všichni přítomní se shodli, že budou vždy rozdíly ve formě pedagogické praxe v rámci jednotlivých pracovišť, situaci a řešení ovlivňují externisté, možnosti vyjíždět za studenty, počty studentů, podmínky na školách včetně materiálního vybavení..., tzn. – navrhnout jednotný optimální model bude obtížné, doporučení musí přinést varianty a určité hranice. Finanční možnosti jsou velmi rozdílné mezi Českou republikou a Slovenskem, rozdíly jsou i v rámci Česka. Nevzdávejte to, řekla českým kolegům doc. Kučírková a slibuje pro informaci zaslat podklady pro státní dotaci na pedagogickou praxi na Slovensku a jejich způsob řešení. Doporučena byla

praxe v celku v jednom bloku, aby studenti měli možnost výběru termínů. Dá se finanční situace alespoň částečně vyřešit přes rozvojové fondy VŠ, strukturální fondy, jak zaplatit proškoleného cvičného učitele, přes ministerstvo školství...? Dlouhou diskuzi vyvolala i otázka, jak nastavit hodnocení studentů. Má být bodové, ústní? Hodnotit studenty by měli cviční učitelé, jsou ale vždy přítomni na výstupech studentů? Kvalita hodnocení je důležitá, aby se z vytvořených podkladů dalo co nejvíce vyčíst o studentově práci. Na Slovensku chtějí otevřít kurzy pro cvičné učitele, pak budou řešit kritéria hodnocení. Je třeba také nastavit lepší komunikaci mezi studentem a učitelem, pedagogická praxe – to nejsou jen náslechy a výstupy, budoucí učitel musí poznat i prostředí školy, své žáky...

Debata se vrací na začátek. Zájemem všech je, aby cviční učitelé vykonávali a mohli vykonávat dobře svou práci, aby postavení pedagogické praxe v systému vzdělávání učitelů mělo svou potřebnou váhu.

Studijní dny pro učitele k tématu pedagogické praxe a přípravy učitelů byly opravdu velmi zdařilé. Velké uznání si zaslouží všechny pořádající organizace, ale především osobně doc. Dytrtová a PaedDr. Sandanusova za vytvoření velmi přátelské pracovní atmosféry. Jen tak se mohlo ujasnit, navrhnout, prodiskutovat tolik námětů pro kvalitní přípravu učitelů. Pedagogická praxe je jednou z nejdůležitějších forem přípravy budoucích učitelů, a proto je třeba jí věnovat maximální pozornost.

akr

CELOSLOVENSKÁ SÚŤAŽ O MLIEKU

prezentovala kvality mladých veterinárov a agropodnikateľov

V poradí 11. ročník celoslovenského kola Súťaže o mlieku žiakov stredných škôl s medzinárodnou účasťou bol načasovaný na 24. a 25. marca 2010.

Hostiteľom a organizátorom podujatia bola Stredná odborná škola veterinárna na Drážovskej 14 v Nitre v spolupráci s Ministerstvom školstva Slovenskej republiky a Štátnym inštitútom odborného vzdelávania.

Trojica súťažných disciplín

Štartovné čísla si v úvode súťaže hneď po kontrole osvedčení o zdravotnej spôsobilosti žrebovali súťažiaci zo všetkých krajov Slovenskej republiky i hostia z Českej republiky. Konkrétne z partnerských stredných poľnohospodárskych škôl so zameraním na veterinárstvo z Českých Budějovic a Kroměříža. Takmer tri desiatky stredoškôľakov si zmerali sily v odbornom vedomostnom teste, laboratórnej časti a napokon i vlastnom dojení mlieka v dojárni spoločnosti Radar Zbehy pri Nitre. Súčasťou súťaže bola aj senzorická analýza mlieka. Študenti mali odlíšiť percentuálne zastúpenie tukov v mlieku a smotane, ako aj odchýlky od štandardných ukazovateľov pachu, farby či cudzích prímiesí.

Výsledky boli tesné

Celoslovenskú Súťaž o mlieku predznamenovalo jej krajské kolo, ktoré sa s mesačným predstihom uskutočnilo tiež v Nitre. Obom súťažiam predsedal doc. Ing. Vladimír Tančín, DrSc. z Centra výskumu živočíšnej výroby v Nitre. „V poľnohospodárstve je obrovský tlak na kvalitu, avšak vzdelávanie podhodnocujeme,“ podotkol. Názov Súťaž

o mlieku vyznieva jednoducho, no študenti musia v rámci nej ovládať všetko – od teoretických vedomostí o plemenách kráv až po podmienky ich ustajnenia. Testy dopadli veľmi dobre, súťažiaci vraveli, že boli ľahké. Druhú, praktickú časť garantoval MVDr. Miroslav Bradáč. Zásadné výhrady k technike dojenia súťažiacich nemal, no harmonická súhra tela, hlavy, rúk a nôh napokon rozhodla a spôsobila vo výsledkoch menšie rozdiely a čiastkové chybičky.

„V degustačnej časti urobila svoje rozdielna terminológia na Slovensku a v Čechách. Pri laboratórnych skúškach sa objavili malé medzery v dôsledku inej úrovne chemickej praxe na rôznych školách. No vcelku študenti zvládli celoslovenskú Súťaž o mlieku veľmi dobre a jej výsledky boli naozaj tesné. Rozhodovali stotiny bodu. Zúčastneným študentom som vyjadril vďaku, že sa do tohto boja pustili s nadšením,“ povedal docent Vladimír Tančín.

Za odmenu do múzea

Súťažiaci a pedagogický dozor boli po absolvovaní spomínaných súťažných disciplín odmenení prehliadkou Slovenského poľnohospodárskeho múzea v Nitre. Hostia a členovia odborných hodnotiacich komisií zasa načerpali hodnotné informácie z našej histórie v Diecéznom múzeu v areáli Nitrianskeho hradu. Na súťaži bolo prítomných viacero osobností z rezortu poľnohospodárstva a výživy. Pri odovzdávaní ocenení zúčastneným študentom nechýbal

prof. Ing. Štefan Mihina, PhD. zo Slovenskej poľnohospodárskej univerzity s manželkou, ktorí stáli pri zrode podujatia pred pätnástimi rokmi. „Súťaž už dnes možno nie je pre mladých taká atraktívna ako kedysi, no z roka na rok získava na význame. Už roky tvrdím, že máme veľmi šikovné a múdre deti, no je škoda, že náš vzdelávací systém ich vytváraním nevhodných podmienok v rozvoji viac brzdí, ako podporuje a motivuje. Verím, že sa podarí urobiť poriadok predovšetkým v odbornom školstve, pretože tam sme veľa zanedbali. Odborníci nám v budúcnosti budú chýbať, pretože máme polia a nemáme poľnohospodárov. Vďaka za kvalitné zorganizovanie súťaže patrí všetkým zainteresovaným, vrátane radových učiteľov, pretože takéto podujatia sa nedajú robiť pre nejaké výhody, ale len vďaka osobnému zanieteniu často na úkor voľného času.“

Riaditeľka hostiteľskej školy Edita Križanová po slávnostnom akte vyhlásenia výsledkov uviedla: „Keďže všetci obstáli veľmi dobre, každý súťažiaci dostal od sponzorov súťaže hodnotné ceny a upomienkové darčeka. Vytúžené prvenstvo som želala všetkým zúčastneným, no víťaz môže byť vždy len jeden. Iste nemusím zdôrazňovať, akú veľkú radosť a hrdosť nám privodila svojím celoslovenským

prvenstvom naša žiačka Zuzana Chrienová, ktorá sa o zlato statočne popasovala so svojím veľkým rivalom už z krajského kola Tomášom Ďurinom z Topoľčian, keď na domácej pôde obsadila druhú priečku.“

Predmaturitný bonus navyše

Piate miesto si napokon v súťaži o mlieku vybojovala Lucia Kráľová z nitrianskej SOŠV a štvrté Marek Pochylý z Holíč. Tretie vrátane bronzového pohára získal Matej Lupták z Banskej Bystrice, striebro si odniesol Tomáš Jurina z Topoľčian a napokon pohár najcennejši získala Zuzka Chrienová, tretiačka z nitrianskej Strednej odbornej školy veterinárnej. Účastníci 11. ročníka celoslovenskej súťaže o mlieku z Trnavy, Pruského, Kežmarku, Lipian, Žiliny, Topoľčian, Nitry a ďalších kútov Slovenska, Čiech a Moravy prežili spolu takmer tri dni v súťaživej, no priateľskej atmosfére. Domov odchádzali obohatení novými skúsenosťami, s pocitom ďalšej zvladnutej skúšky. Študenti, ktorí sa umiestili na piatej alebo vyššej priečke dokonca s bonusom navyše – možnosťou odpustenia praktickej skúšky na maturitách.

Mgr. Edita Križanová
SOŠ veterinárna v Nitre

PŘEROVSKÁ ZEMĚDĚLSKÁ ŠKOLA

Trochu historie a současnosti

Celostátní soutěž žáků zemědělských škol, která se v letošním roce uskutečnila v Přerově, byla i velkou příležitostí poznat tuto historicky významnou školu.

Přerovská škola vznikla roku 1865 jako první česká rolnická škola (nejdříve nižší – dvouletá) a ta dala po deseti letech základ pro vznik Zemské střední hospodářské školy. Její organizace a řízení byly na velmi vysoké úrovni, takže patřila k nejlepším v celém Rakousko-Uhersku. A protože až do r. 1919 neexistovala v Zemi moravskoslezské vysoká škola, poskytovala přerovská škola nejvyšší stupeň zemědělského vzdělání v zemi. A není divu. Mezi řediteli a profesory školy nacházíme význačné osobnosti, které vedle své příkladné pedagogické činnosti pracovaly zároveň vědecky a své práce publikovaly nejen u nás, ale i v zahraničí. Tito odborníci byli také často význačnými činiteli v řadě spolků a organizací v městě Přerově. Naši předchůdci si vždycky dobře uvědomovali důležitost praxe. Školní statek a souběžně prováděná pokusnická činnost školy umožňovaly šířit zemědělský pokrok; také dějiny zemědělského pokusnictví jsou těsně spjaty s dějinami přerovské školy. Do dnešní podoby, z hlediska délky studia, vstoupila škola r. 1922, kdy dosavadní tříleté studium bylo rozšířeno na čtyřleté a název školy změněn na Zemská vyšší hospodářská škola.

Současné možnosti studia

Ještě mnohokrát změnila škola svůj název i obsahovou náplň studia tak, jak to vyžadovaly dramatické změny hospodářské a politické – v celém průběhu 20. století. Přeskočme ale do doby dnešní do 21. století, do r. 2010. Podle ředitele školy Ing. Horkého je v současnosti možno studovat ve čtyřletém oboru Agropodnikání zaměřením: Provoz, mechanizace a služby, Chov koní, Ochrana přírody a prostředí; na tříletém studiu obory Opravář zemědělských strojů a Strojník; na dvouletém nástavbovém studiu Mechanizaci zemědělství a lesního hospodářství a Podnikání.

Dobrá praxe je základ

Pokračujeme v rozhovoru s vedoucím praxe Ing. Indrákem při příležitosti celostátní soutěže (viz příloha). A samozřejmě mluvíme především o praxi na škole, kde působí od r. 1997. Vedoucího učitele praxe dělá třetím rokem. Jaké možnosti škola poskytuje?

Velký školní areál navazuje provozními budovami a je značně náročný na údržbu. Výhodou je v současnosti přítomnost učiliště, kluci jsou, podle Ing. Indráka, velmi šikovní a hodně toho udělají. Před čtyřmi lety ukončil svou činnost školní statek, v opuštěném kravínu mají dnes jednu krávu, kozy, ovce, prasata, králíky i morčata, z drůbeže husy, kačeny, slepice, perličky..., velmi vyhledávanými jsou zdejší koně (kvůli nim sem chodí i spousta dětí z mateřských a základních škol, pro ty starší rozjeli chovatelský kroužek). Praxi v těchto prostorách absolvují převážně první ročníky, jako na jiných školách začínají prací s ručním náradím (stále méně žáků je ze zemědělského prostředí). A jak praxe probíhá? Ráno v 6.45 nastoupí, v 7 hod. jdou na porodnu, tam si je převezme paní ošetřovatelka, do 8 hod. poklidí, nakrmí, 8 – 10 hod. jdou ke koním pod vedením ošetřovatele, dělají podestýlky, po přestávce přejdou do zahradnictví. Tady se zapěstovávají a hrnkují rostliny, sadbu nakupují, sami dělají ha raných brambor. (Na podzim jdou hned prváci „jako první test schopností“ sbírat brambory.) Pro školu je velmi výhodný školní závod Prosenice. Je vzdálený 3 km, zpáteční pěší cesta kolem Bečvy lužním lesem slouží k botanickému poznávání. V Prosenicích využívají především velkokapacitní kravín s 500 dojny kravami. Vzhledem k dalším studijním zaměřením – provoz, chov koní, ochrana přírody a prostředí mají téměř nadstandardní vztahy s CHKO Bílé Karpaty, velice úzce spolupracují s nejslavnější vesnicí – Hostětín (nedávno ji navštívil i britský princ Charles), jezdí tam na různé akce a žáci na praxe. Kromě Veselího nad Moravou ochranáři pravidelně působí v CHKO Poodří ve Studénce – tam podle potřeby na podzim sází stromky, na jaře počítají ptáky..., pomohou při různých terénních pracích, kde je potřeba více lidí. Opravdu to jsou praxe, chválí si

Ing. Indrák, které jsou o něčem. A chovatelé koní navštěvují hřebčín Napajedla, Františkův dvůr Klokočov, Pěčín, Veselíčko, stále Radslavice, Mariánov. Praxe jsou dobře zajištěné, žáci se hodně naučí a vypomohou. Problém ale je, že v podnicích ubývají technici a těm „děckám“ se nemá kdo tolik věnovat, je to pro podnik práce navíc... Další spolupracující dvě firmy jsou Profigreen (parkové úpravy), Sagitárie Olomouc (věnuje se maloplošným chráněným oblastem). Čtvrté ročníky – ochranáři chodí na podzim na městské úřady do referátů ŽP, aby se seznámili s legislativní oblastí v předmětech svého studia. Najít vhodný termín pro přínosnou praxi není vždy jednoduché.

Kromě individuálních praxí probíhá také učební praxe, žáci jezdí na čističky odpadních vod, úpravny vody, skládku s třídičkou, v rámci lesnictví v zimě do vojenského prostoru Libavá – skládka, školky, přírodní rezervace. Problémem ale začíná být skutečnost, že poslední tři roky zřizovatel neplatí dopravu (dříve bylo placeno zřizovatelem 50 km na žáka) a to je třeba při výběru míst zohledňovat. Na školu chodí málo dětí podnikatelů, přicházejí spíše zájemci z nižších příjmových skupin. Jinak možnosti jsou úžasné, dříve se jezdilo do Krkonoš – to je ale v současné době nereálné.

Když Ing. Indrák na začátku hovořil o nástupní praxi prvních ročníků, zmínil se ještě o netradiční hodině, kterou by rád zavedl – tak dvě lekce slušného chování. „Někdy žasnu, co ze tříd slyším. Ale na druhou stranu to jsou často děcka velmi šikovná, jako třeba náš loňský vítěz. Mrzí nás, že se teď nemůžeme zúčastnit, letos tu máme čvrtáka ještě šikovnějšího. Pro tyto děti nás to baví!“

akr

SPOJENÍ KOLA A MLYNÁŘSKÉ HISTORIE

V posledních dvaceti letech jsme svědky stále se zvyšujícího zájmu o cykloturistiku. Také území Hranicka je protkáno sítí značených cykloturistických tras včetně dálkových.

V roce 2005 se v Mikroregionu Hranicko zrodil nápad, jak cykloturistům přiblížit zajímavá místa spojená s historií tohoto území. Nosným tématem se stalo mlynářství. Ještě v druhé polovině 19. století se totiž toto území nazývalo České Holandsko. Důvodem pro to byl velký počet vodních i větrných mlýnů. Uvádí se, že v jedné vesnici byly až 3 větrné a 10 vodních mlýnů. Pozůstatky těchto zajímavých technických památek jsou v území dosud patrné. Najdeme zde dva nejzachovělejší větrné mlýny německého typu v České republice: Maršálkův mlýn v Partutovicích a Červekův mlýn ve Skaličce. Plně funkční je také Humplíkův vodní mlýn ve Strážce nad Ludinou.

S podporou Programu obnovy venkova byly v letech 2005 a 2006 na již vyznačených cyklotrasách v okolí Hranic na Moravě vybudovány tři cyklistické okruhy o celkové délce 130 km. Na tematické cyklotrase jsou u bývalých vodních i větrných mlýnů umístěny informační tabule o historii mlýna i mlynářství v regionu a vybudována odpočinková místa. Vydány byly také mapy s vyznačenými okruhy a brožury s podrobnými informacemi o mlýnech. Každoročně se mohou cyklisté zúčastnit soutěže „Mlynářský krajánek“. Soutěžící, který chce být pasován Hranickým mlynářským cechem na Mlynářského krajánka musí zodpovědět kontrolní dotazy a v hospůdkách na trase posbírat potřebné otisky razítek.

Projekt cyklotrasy „Po stopách využívání větrné a vodní energie“ generuje další projekty. Například v obci Ústí, kterou cyklotrasa prochází, provedli místní sokolové s podporou programu LEADER ČR rekonstrukci klubovny na

penzion s 20 lůžky. Někteří vlastníci původních vodních mlýnů dokonce zvažují možnost, že jim vrátí jejich původní podobu a případně i funkci.

Ing. Petr Hienl, ÚZEI Praha



VELETRHY STÁLY ZA TO

Navštívilo je přes 100 tisíc lidí

Rok se s rokem sešel a návštěvníci, jak ti odborní, tak ti laičtí mohli navštívit brněnské výstaviště, kde probíhalo několik veletrhů, jmenovitě TECHAGRO, SILVA REGINA, ANIMAL VETEX, Světová výstava vývoje myslivosti a lovectví a samozřejmě výstava Rybaření.

Počasí veletrhu přálo, návštěvníci si užívali velice jasného dne, plného sluníčka, což samozřejmě zvedlo návštěvnost, ale mělo dopad i na doprovodný program. Vysokému počtu nahrávalo jak zmiňované počasí, tak i výhodná cena vstupenek a možnost volného vstupu registrovaných škol. Přijela tedy i naše **Střední škola zemědělská a přírodovědná z Rožnova**.

Bylo se na co dívat. Nechyběla výstava plemen hospodářských zvířat (ovce, krávy, prasata, kozy), milovníci zemědělské techniky také určitě nelitovali – vystavovatelé přivezli prakticky všechny možné stroje, od traktorů a sklízecích mlátiček, až po malou mechanizaci. Nechybělo zastoupení



všech významnějších firem, namátkou můžeme jmenovat třeba New Holland, John Deere nebo i český ZETOR. Celkově bylo na veletrhu přes 700 vystavovatelů z 21 zemí. Zajímavé jsou výsledky průzkumu, který byl mezi diváky prováděn, drtivá většina si myslí, že navštíví i příští ročník veletrhů, který by se měl konat na jaře za dva roky. Nejvíce lidí mířilo na TECHAGRO. K vidění byly ukázky a předvádění zvířat a zemědělské techniky, každý si mohl vyzkoušet jízdu zručnosti s traktorem, ale samozřejmě se

nezapomnělo ani na chuťové buňky. Zájemci tak mohli provést „odborný test hovězích steaků“, ochutnat kozí sýr nebo hotová jídla. Pro návštěvníky byl připraven poutavý doprovodný program. Možná bych se mohl trochu detailněji zaměřit na doprovodný veletrh BIOMASA, který se, jak již plyne z názvu, věnoval tomuto alternativnímu palivu. Vzhledem k tomu, že vystavovatelé si přivezli techniku úzce související s touto problematikou (štěpkovače, drtičky, motorové pily) o praktické ukázky bylo postaráno. Právě to má být hlavní důvod, proč jít na veletrh – dozvědět se něco nového o oboru, který je tak mediálně propírán. Vůbec ekologie byla skloňována téměř ve všech směrech a zdaleka nešlo jen o biomasu, diváci mohli zhlédnout i velice zajímavý stroj – traktor na vodíkový pohon.

Některé stánky vystavovatelů byly opravdu úzce zaměřené, jiné naopak ukazovaly vystavované exponáty z pohledu běžného člověka. Osobně se mi velice líbil design stánků – možná je to detail, ale když po vstupu na veletrh o myslivosti cítíte opravdovou vůni dřeva a u stánku s loveckými zbraněmi vůni mazacího oleje, má to pro výsledný efekt opravdu silný dopad.

Veletrhy – jako tyto – jsou určitě pro zemědělství velice potřebné, vždyť kde jinde si nejlépe vyměnit zkušenosti a názory na výrobky? Navíc zde proběhly i odborné konference, přednášky, důležitá obchodní jednání, spousta techniky byla na prodej a také si své kupce našla. Myslím si, že rozhodně nebudu sám, kdo se bude těšit na příští ročník.

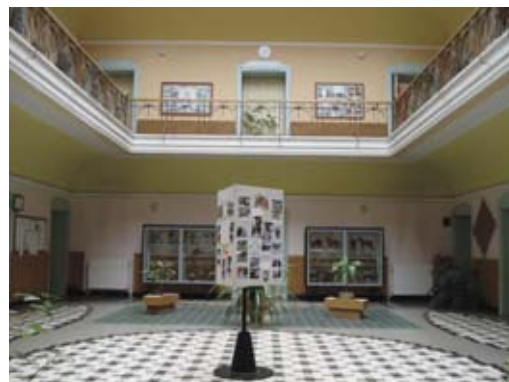
Pavel Dobeš, student
Střední zemědělská a přírodovědná škola
Rožnov pod Radhoštěm

STŘEDNÍ ŠKOLA ZEMĚDĚLSKÁ PŘEROV

„Dodnes po více než dvaceti letech činí tyto budovy zvláštní imposantní dojem. Už způsob stavby byl nezvyklý a teprve dnešní doba se k němu dostává. Bohatý počet místností, sbírky volně přístupné, galerie místo chodeb, vše účelné, světlé, věru pravý školský palác. Jedině zemědělské oddělení techniky Curyšské jest stavěno podobně. Velmi výhodná jest blízkost školního hospodářství a pokusných polí. Jaký to rozdíl proti starým budovám!“ (absolvent Jan Schob, 1935). Takovýchto „pravých školských paláců“, kde se umně kloubila architektonická hodnota s účelností, vyrostlo v první polovině 20. století ve všech částech našeho státu víc.



Školní areál byl
budovaný
v letech
1910–1912



Jednání Výkonné rady Asociace

Asociace vzdělávacích zařízení pro rozvoj venkovského prostoru uvítala pozvání přerovské zemědělské školy a k jednání své Výkonné rady využila stejný den (15. 4. 2010), kdy se tu konala celostátní soutěž žáků zemědělských škol s oborem agropodnikání. Kromě členů Výkonné rady tu z hostů s novými informacemi vystoupili především: ING. MALÍŠOVÁ za ministerstvo školství (Koncepte terciálního vzdělávání, Průvodce profilové části maturitní zkoušky, individuální projekty pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, Portál rámcových vzdělávacích programů, Národní plán pro výuku

cizích jazyků), ING. HUSOVÁ a ING. SZEBESTOVÁ za NÚOV Praha (4. vlna RVP, projekt Kurikulum S, Národní centrum Europas, Nová závěrečná zkouška, projekt Národní soustava kvalifikací, profilová část maturitní zkoušky), ING. GOČALOVÁ a ING. NOVÁČEK za ministerstvo zemědělství (Akční plán zemědělského školství, dotační titul Školní závody, další vzdělávání pracovníků škol), DR. HANUŠOVÁ za IVP ČZU Praha (spolupráce s Asociací, výcvik učitelů) a DR. SÍVEK za ÚZEI Praha (projekt dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, spolupráce s výzkumnými ústavy). O přípravě projektu Operačního programu vzdělávání pro konkurenceschopnost informoval předseda Asociace MGR. BŘEZINA.

Podrobné informace jsou k dispozici na webových stránkách Asociace www.asven.cz v dokumentech Asociace.



CELOSTÁTNÍ SOUTĚŽ ZEMĚDĚLSKÝCH ŠKOL V PŘEROVĚ

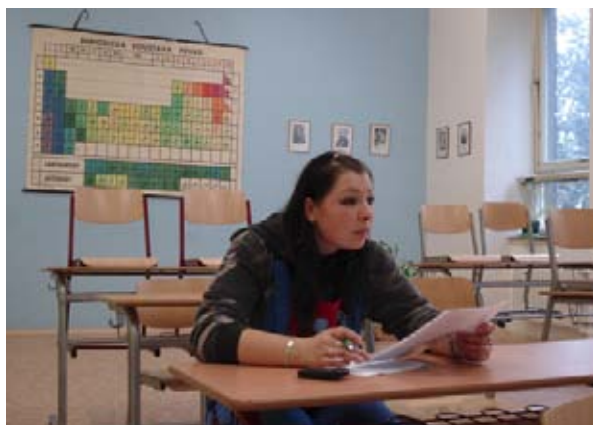
Tradice soutěžení žáků středních zemědělských škol studijního oboru agropodnikání v odborných teoretických vědomostech a praktických dovednostech byla započata ve Starém Městě v r. 1999. Tehdy se uskutečnil nulový zkušební ročník s menším počtem účastníků, ale dobrý ohlas „nastartoval“ novou významnou tradici. Následovaly rok po roce soutěže na školách v Táboře, Rožnově pod Radhoštěm, Opavě, Hořovicích, Rakovníku, Olomouci, Hořicích, Benešově, opět v Táboře a v Benešově a v letošním roce ve dnech 15. a 16. dubna v Přerově. Školy nejsou vybrány náhodně, ale podle nepsaných pravidel soutěž zajišťuje ta škola, jejíž žák zvítězil v předchozím ročníku. Je to vyznamenání ale zároveň náročná práce.

Rok od roku získává soutěžení na popularitě a na setkání se těší doprovázející pedagogové – učitelé praxe a odborných předmětů, velký zážitek je to i pro soutěžící – žáky 4. ročníků. Slavností zahájení v aule překrásné školní budovy proběhlo i za přítomnosti hostů a sponzorů pod vedením ředitele školy Ing. Pavla Horkého. Důležitým momentem byla i skutečnost, že ve stejný den se na přerovské Střední škole zemědělské sešla ke svému jednání Výkonná rada Asociace vzdělávacích zařízení pro rozvoj venkovského prostoru. Vznikla tak vhodná příležitost pro další ředitele škol poznat soutěž a prohlednout si celý školní areál.



Tentokrát ale mimořádně v den zahájení nepřálo počasí a účastníky vítal vytrvalý déšť. Ale možná zapůsobil blahodárně. Po společném obědě a losování čísel mohla první část soutěže – praktická – začít. Zahrnovala činnosti na pracovištích pěstování rostlin, chovu hospodářských zvířat, organizace a ekonomika, navíc pracoviště – jízda zručnosti, což znamenalo: poznávání osiv, hnojiv, chorob, škůdců, plevelů, plemen hospodářských zvířat, hodnocení zvířat, poznávání a hodnocení krmiv, výpočty podle zadání, obslu-

ha a seřízení základních mechanizačních prostředků, výpočty ekonomických ukazatelů a populární jízdu zručnosti s traktorem Z 7211 s vlekem 5t. Teoretická část soutěže probíhala druhý den dopoledne a obsahovala písemné testy z pěstování rostlin, chovu zvířat, ekonomiky a organizace. Ředitelem soutěže – s nezbytnou pomocí vedení školy, pedagogů a žáků – byl vedoucí praxe Ing. Jaroslav Indrák.





Když se soutěže rozběhly, vznikla i chvíle pro rozhovor s Ing. Indrákem. Když jste v loňském roce vyhráli... „Náš první pocit po výhře v Benešově byl – to nás čeká práce! A skutečně tomu tak bylo, a to máme na škole dobrý kolektiv. (Už od bývalé tradice pořádání školních plesů je tady pořád parta, která je ochotna vždy pomoci!) Ale základ práce je na učitelích praxe. Přes počáteční obavy se tu nakonec sešlo 28 škol. Jednotlivá pracoviště jsme přizpůsobili našim možnostem, máme tu drobnochovy, krávy, koně, podle



tradičních parametrů je postavena trať pro jízdu zručnosti (pokud se někdo necítí, může vedle něho sedět učitel autoškoly). Pro zajištění objektivity se pořádající škola nemůže zúčastnit. Každé téma připravovali dva odborní učitelé, k otázkám přistoupili zodpovědně. Trochu mě překvapilo, jak u pěstování rostlin měli někteří kluci problémy s poznávačkou, to už u nás musí umět druháci...“ *(Další poznatky a informace k odborné praxi na přerovské škole jsou obsahem samostatného článku.)*



Celostátní soutěže zemědělských škol se pravidelně zúčastňují školy z celé republiky. Jezdí sem pedagogové – vedoucí praxí a toto setkání je pro ně obrovská příležitost si vyměnit zkušenosti. Je to úžasné neformální setkání, příležitost k popovídání. Těšíme se na to celý rok, říkají!

Pedagogický doprovod soutěžících žáků měl svůj vlastní program. První den si učitelé prohlédli Muzeum J. A. Komenského a přerovský Pivovar Zubr, druhý den se prošli a seznámili s městskou památkovou rezervací Lipníku nad Bečvou a obdivovali hrad Helfštýn.



Dva soutěžní a poznávací dny se po všech stránkách vydařily a po deštivém čtvrtku přišel slunný pátek. Nastal závěr – slavnostní vyhodnocení soutěže, vyhlášení výsledků,

předání cen (byly díky sponzorům – dvěma chemickým firmám – opravdu kvalitní: každý účastník dostal mj. katalog pěstování řepky, katalog plevelů, choroby obilovin...). Po zhodnocení soutěže popřál ředitel školy Ing. Horký všem úspěšné složení maturitní zkoušky, další pokračování ve studiu na vysoké škole a možnost podílet se na všech dobrých změnách našeho zemědělství. A pedagogickému doprovodu – do konce roku hlavně pevné nervy a hodně životního optimismu.



Všichni společně ocenili schopnosti a znalosti soutěžících. A výsledky? Kde se bude konat soutěž v příštím roce? Všichni soutěžící ze škol (Benešov, Bruntál, Březnice, Bystřice n. P., Český Těšín, Děčín, Frýdlant, Hořice, Humpolec, Chrudim, Kadaň, Klatovy, Kostelec n. O., Lanškroun, Nový Jičín, Olomouc, Opava, Písek, Poděbrady, Rakovník, Rožnov p. R., Staré Město, Stříbro, Tábor, Třebíč, Vyškov, Znojmo, Žatec) byli úspěšní, ale nejlépe se dařilo:



Celková vítězová soutěž

1. Martin Humlíček, VOŠ a SOŠ Bystřice n. P.
2. Jan Hovorka, SŠZP Klatovy
3. Jakub Ludvík, MSŠZe a VOŠ Opava

Praktická část

1. Jan Hovorka, SŠZP Klatovy
2. Jan Průša, VOŠ a SZeŠ Benešov
3. Jakub Ludvík, MSŠZe a VOŠ Opava

Teoretická část

1. Jan Hovorka, SŠZP Klatovy
2. Jakub Ludvík, MSŠZe a VOŠ Opava
3. Václav Štarman, SZeŠ Lanškroun

Jízda zručnosti

1. Václav Nejdř, VOŠ a SZeŠ Tábor
2. Martin Humlíček, VOŠ a SOŠ Bystřice n. P.
3. Marcel Kisza, SŠZe Český Těšín

Na shledanou v příštím roce v Bystřici nad Pernštejnem!

akr





MLADÝ EURÓPAN

Regionálne kolo súťaže o EÚ v Nitre



Europe Direct Nitra, ktorého hostiteľskou organizáciou je Agroinštitút Nitra, štátny podnik, organizoval 19. apríla 2010 V. ročník vedomostnej súťaže „Mladý Európan“. Vyhlasovateľom súťaže je Zastúpenie EK na Slovensku v spolupráci s regionálnymi centrami Europe Direct. Víťazi regionálnych kôl postupujú do národného kola.

Regionálneho kola v Nitre sa zúčastnili nasledovné školy: Gymnázium Golianova Nitra, Gmnázium Vráble, Gymnázium J. Kráľa Zlaté Moravce, Gymnázium sv. Vincenta de Paul Topoľčany, Gymnázia Ul. 17. novembra Topoľčany, Obchodná akadémia Nitra, SPŠ stavebná Nitra, SOŠ drevárska Topoľčany, SOŠ Technická Zlaté Moravce a SOŠ Topoľčany.

Súťaž prebehla v troch kolách, kde si študenti zmerali úroveň svojich vedomostí, ale aj svoj postreh a odvahu riskovať. Prvé kolo súťaže predstavoval písomný vedomostný test z histórie, geografie, politiky a ekonomiky EÚ. V druhom kole bolo treba poskladať puzzle s obrázkom súvisiacim s environmentálnou témou tohtoročnej súťaže, ktorou bolo zachovanie biodiverzity a boj s klimatickou zmenou. Na základe dosiahnutého bodového stavu sa v treťom finálovom kole stretli družstvá troch gymnázií z Vrábeľ, Topoľčian a Zlatých Moraviec. Študenti aj v tomto roku prejavili veľmi dobré znalosti európskych osobností, dominant a symbolov EÚ. Vo vyrovnanom súboji sa napokon na prvú priečku prebojovalo družstvo Gymnázia Topoľčany v zložení Martin Kubeck, Tomáš Lisánsky a Matej Stručka. Gymnázium Vráble skončilo na druhom mieste a Gymnázium Zlaté Moravce na treťom.

Súťažiaci družstvá si okrem zážitkov odniesli hodnotné vecné ceny od sponzorov súťaže. Hlavné ceny venovalo Europe Direct Nitra a sponzormi súťaže boli spoločnosť Agripent a firma Frank Slovakia s.r.o. Víťazné družstvo bude zastupovať náš región v celoslovenskom kole, ktoré

sa uskutoční 20. mája 2010 v Banskej Bystrici a bude organizované pod záštitou Zastúpenia Európskej komisie v SR a Úradu vlády SR.

Tatiana Kobidová, Vladimíra Ašverusová
Europe Direct Nitra, Agroinštitút Nitra



POPRVÉ NA MORAVĚ – RYBÁŘSKÁ SOUTĚŽ

Lesnická a rybářská škola ve Bzenci uspořádala již VIII. ročník mezinárodní soutěže rybářských škol. Letos soutěžilo 5 tříčlenných družstev ze Slovenska a České republiky.

První den se soutěžilo ve třech teoretických disciplínách: poznávání vodních rostlin, poznávání vodních živočichů, správné zařazení latinských názvů ryb podle obrazového materiálu. Druhý den probíhaly praktické disciplíny na rybnících Rybářství Hodonín a.s., které je Školním závodem pořádající školy. Žáci přišli na čas, jezdili slalom na lodi s bidlem, házeli na plovoucí cíle vrhačkou a lovíli ryby na udici.



Poslední den byl slavnostní a došlo k vyhlášení vítězů a odměňování všech 15 účastníků soutěže v krásném prostředí zámku v Miloticích.

Družstva:

1. místo Střední škola lesnická a rybářská Bzenec
2. místo Střední škola rybářská a vodohospodářská Jakuba Krčína Třeboň
3. místo Stredná odborná škola Ivanka pri Dunaji
4. místo Střední rybářská škola a Vyšší odborná škola vodního hospodářství a ekologie Vodňany
5. místo Stredná odborná škola rybárska Mošovce

Jednotlivci:

1. místo Sedlák Petr (SŠLaR Bzenec)
2. místo Mach Jozef (SŠLaR Bzenec)
3. místo Hegedüs Pavel (SOŠ Ivanka při Dunaji)

Děk patří všem sponzorům akce za jejichž podpory tato pěkná soutěž proběhla.

Ing. Miroslav Měsíček, SŠLaR Bzenec



DEN ZEMĚ

Během krásného slunného dopoledne (23. 4. 2010) slavila Střední škola zemědělská a ekologická v Žatci už tradičně Den Země.

Akce byla určena především pro děti z mateřských škol, kterých se sešlo kolem 350. Pestrý program měl za úkol prohloubit u dětí kladný vztah k přírodě a životnímu prostředí. Organizaci si vzali na starost studenti třetího ročníku oboru Ekologie a ochrana krajiny. Ti si také pod vedením svých učitelů připravili jednotlivá stanoviště a úkoly pro malé návštěvníky. Na děti zde čekalo mnoho zvířat, například osmáci, vodní želvy, strašilky, hadi, králíci, psi a koně. O každém zvířeti podali studenti dětem informace o jejich způsobu života a nárocích.

Na dalších stanovištích se třídil a zpracovával odpad a přiřazovala zvířata ke správným biotopům. Na nádvoří školy byly pro děti připraveny hry a stanoviště zaměřená na poznávání a sázení rostlin. Po splnění zadaných úkolů byly děti odměněny diplomem a sladkou maličkostí. Akce byla doplněna rozdáváním stromků občanům na náměstí v Žatci a průzkumem o životním prostředí formou dotazníku.

Souběžně se Dnem Země byl připraven pro studenty se zaměřením na chov koní podkovářský seminář spojený s praktickou ukázkou korektury kopyt a podkování koně. Této akce se také již tradičně ujal podkovář Karel Kysilka se svými uční z Jaroměře. Program pokračoval následující den na statku v Radíčevsi, kde si zájemci během sobotního dne mohli vyzkoušet kovářské řemeslo a vykovat pod odborným dohledem nějakou maličkost. Velký zájem o to vykovat si hřebík, hada či podkovičku měli děti i dospělí.

Ing. Drahomíra Kolouchová
SŠZE Žatec



DEN PARTNERSTVÍ I V KLOBOUKU

Každým rokem koncem dubna probíhá na naší škole Den partnerství. Škola otevírá své brány pro všechny zájemce o studium.

Jednotlivé studijní obory prezentují svoji činnost formou sportovních a vědomostních soutěží, kterých se mohou zúčastnit i naši pozvaní hosté.

Zahradnický obor při této příležitosti uspořádal výstavu klobouků, které vytvořili žákyňe a žáci 3. ročníku na hodinách Vázání a aranžování jako závěrečnou ročníkovou práci. Tématem zadání byla tvorba a výzdoba klobouků s použitím sušených a umělých květín. Žáci se mohli inspirovat historií, módními trendy, pohádkovými motivy a nebo jen vlastní fantasií. Dané téma velkou část žáků zaujalo a do realizace se pustili s velkým nadšením a tvořivostí. Výsledkem byly velmi zdařilé kreace různých typů klobouků, které vystihovaly sféry zájmů jednotlivých tvůrců. Mezi exponáty se vyskytl klobouk svatební, společenský, malé kloboučky pro milovníky kabaretu, klobouk pana kouzelníka a klobouky pro dámy vhodné k návštěvě dostihů.

Vystavené modely vzbudily mezi návštěvníky značnou pozornost a kreativita našich žáků byla vysoce hodnocena.

Ing. Blanka Kovařová
SOŠ České Budějovice





POTRAVINÁRSKE AKTIVITY

na Strednej odbornej škole Pod Bánošom

Mesiac marec sa niesol na SOŠ Pod Bánošom v znamení potravinárskych súťaží. V dňoch 11. – 12. marca sa tu konala súťaž zručnosti v odbore cukrár. Tohtoročný, v poradí už šiesty ročník, zorganizovali študentky nadstavbového študijného odboru Potravinárska výroba Juliana Gvorová a Katarína Senková.

Do súťaže sa prihlásilo 18 súťažiacich – 11 dievčat a 7 chlapcov, žiakov 1.– 4. ročníka štvorročného učebného odboru cukrár-pekár. Téma súťaže znela „Zabudnuté recepty“. Mal to byť výrobok, ktorý sa v minulosti v domácnosti piekol bežne, ale v dnešnej dobe sa s ním už málo stretávame. Na rad prišli „receptáre“ od starej mamy, tety i prababky. Celý priebeh súťaže sledovala porota zložená z majstrov odborného výcviku a učiteľov odborných predmetov. Hotový výrobok hodnotila i laická porota.

Boli tam výrobky z lineckých, kysnutých i krehkých ciest; z trených, šľahaných i „hrnčekových“ hmôt, plnené dusenými jablkami, slivkovým lekvárom, tvarohom, makom, orechmi, ale i kapustou. Starkej jablčníc, mrežovník a mnohé ďalšie dobroty vyšli spod šikovných rúk mladých súťažiacich. Prvenstvo za rovnaký počet bodov získal vlaňajší víťaz súťaže „O najlepšiu štrúdlu“ Lukáš Baudyš – tentoraz za vynikajúce Babičkiné moravské koláče a Barbora Kováčiková, ktorá upiekla lahodný Skladaný koláč. Ako tretí v poradí skončil Marek Matuška s Plneným makovým koláčom. V rámci diváckej súťaže ocenenie získali Anna Ďurčíková za chutné Dvojfarebné rezy a Peter Bahýl za efektne Trojfarebné tvarohové rezy.

Druhé podujatie malo čiastočne medzinárodný charakter. Po vlaňajšej úspešnej premiére firma Backaldrin Slovakia, s. r. o. i v tomto roku ponúkla našej SOŠ spoluprácu a sponzorstvo pri organizovaní 2. ročníka školského kola súťaže zručnosti v odbore pekár.

Termín bol stanovený na 24. marca; miestom konania bola pekárska dielňa v priestoroch školy, s dlhoročnou tradíciou vo výchove pekárov. Prihlásilo sa 12 účastníkov, žiakov 3. a 4. ročníka štvorročného učebného odboru cukrár – pekár, ktorí vytvorili 6 dvojčlenných súťažných družstiev. Úlohou každého družstva bolo tvarovanie kornspitzov – symbolov firmy; biblického chleba, ktorým sa firma Backaldrin po prvýkrát prezentovala na vlaňajšej výstave v Düsseldorfe; pletených výrobkov s veľkonočným motívom a drobných pletených výrobkov. Na čele odbornej poroty stál Ivan Mladý, hlavný technolog sponzorskej firmy a po technologickej stránke celú súťaž viedol Tomáš Horváth, technolog firmy pre stredné Slovensko. Cena pre víťazov je pozvanie do Domu chleba v rakúskom Astene, sídle rodinnej firmy

Backaldrin, dodávajúcej zlepšujúce prípravky pre pekárov do celého sveta. Ocenení sú Zdenka Snopková, Lukáš Baudyš, Ivan Bučko a Marek Nemsila, ktorí pocestujú do Rakúska, aby získali ďalšie odborné poznatky z pekárskeho remesla.



Zo súťaže „O mlieku“

Tretia akcia svojimi výsledkami prekročila hranice našej školy. Každoročne sa SOŠ Pod Bánošom zúčastňuje odbornej súťaže s názvom „O mlieku“. Nebolo tomu inak ani tento rok. Na krajskom kole vo Zvolene 4. marca nás reprezentovali dvaja štvrtáci odboru agropodnikateľ. Obaja získali krásne postupové miesta – Marcel Turňa 2. miesto a Matej Lupták 4. miesto. Preto sa dostali do celoslovenského kola, ktoré sa konalo v dňoch 24.–25. marca v Nitre. Tam vo veľkej konkurencii dosiahol Matej Lupták 2. miesto a Marcel Turňa 13. miesto. Vzorní reprezentanti dostali na podujatí vecné ceny a od riaditeľa školy finančnú odmenu. Najcennejší je pre nich však fakt, že vzhľadom na vynikajúce umiestnenie nie sú povinní absolvovať praktickú časť odbornej zložky maturitnej skúšky.

Všetkým súťažiacim za účasť ďakujeme a víťazom blahoželáme. Veríme, že ich úspechy povzbudia v práci aj ostatných spolužiakov a pomôžu pri výchove kvalitných odborníkov.

PhDr. Anna Ivanová
Stredná odborná škola Banská Bystrica

NAŠI ŽÁCI NA GASTRO HRADEC 2010

Ve čtvrtek 22. dubna 2010 se konal v Kongresovém centru Aldis v Hradci Králové V. ročník Mistrovství republiky kuchařů a cukrářů a zároveň XV. ročník národní soutěže kuchařského a cukrářského umění.

V letošním ročníku byl opět dán prostor školám z celé České republiky, na kterých se vyučují gastronomické obory, aby mohly prezentovat um svých žáků prostřednictvím živého vystoupení. Střední škola a Základní škola, Nové Město nad Metují, pracoviště Opočno mělo na této soutěži také své zastoupení. Žáci třetího ročníku oboru vzdělání Kuchař-číšník pro pohostinství povzbuzovali svého spolužáka Michala Paulů v umělecké soutěži ve vyřezávání ovoce a zeleniny. Soutěžící vytvářeli v časovém limitu 150 minut květinovou kompozici přímo před zraky návštěvníků. Michal byl oceněn za svoji práci bronzovou medailí. Vedle již tradiční soutěžní podívané letos čekala na návštěvníky novinka, kterou bylo kuchařské studio na

téma: „Ochutnejte soutěžní gastronomii“. V časových pásech mohli nejen shlédnout kuchařské a cukrářské umění, ale i ochutnat tříchodové menu z rukou našich špičkových profesionálů.

Program byl doplněn tradičním veletrhem firem a přinesl návštěvníkům informace a poznání novinek z nabídky firem s gastronomickým zaměřením.

Ing. Jiří Mlateček

SŠ a ZŠ Nové Město nad Metují, pracoviště Opočno

Na fotografiích na 3. str. obálky skupina žáků z Opočna s paní učitelkou Bc. Marcelou Smolovou a Michal Paulů s diplomem.

SOUTĚŽ EKOLOGIE V ZEMĚDĚLSKÉ PRAXI

V pátek 16. dubna 2010 se na Vyšší odborné škole a Střední zemědělské škole Tábor konal již čtvrtý ročník soutěže Ekologie v zemědělské praxi.

Cílem soutěže je upozornit budoucí zemědělské odborníky na význam udržitelnosti zemědělství a upevnit v nich potřebu citlivého přístupu k přírodě a krajině. Soutěž rovněž vytváří prostor pro výměnu poznatků o možnostech podpoření prosperity zemědělského podnikání v dnešní pro zemědělství nepříznivé době.



V soutěži se utkalo celkem 7 tříčlenných družstev složených ze žáků 3. a 4. ročníků středních odborných škol se zemědělským, potravinářským a ekologickým zaměřením. Soutěžící řešili krátký test zaměřený na problematiku uplatňování správné zemědělské praxe, poznávali rostlinný materiál a prezentovali splnění zadaného domácího úkolu. Ten byl zaměřen na představení podniku úspěšného zemědělce z regionu školy, který hospodáří moderně a současně citlivě využívá krajinu. Důraz byl kladen na výběr opatření, která dle názoru soutěžících přispívají k ochraně životního

prostředí a podporují prosperitu zemědělce a na schopnost komentovat a zdůvodnit jejich volbu. Přednesené prezentace vytvořily prostor pro podnětnou diskusi. Výkony všech soutěžících byly velmi pěkné a vyrovnané. Porota složená jak ze zástupců hostitelské školy, tak z pedagogů doprovázejících soutěžící družstva vyhodnotila 3 nejlepší jednotlivce a 3 nejlepší družstva. Pořadí bylo následující:

Soutěž jednotlivců:

1. místo – **Ondřej Tulačka** – SŠ zemědělská a potravinářská Klatovy
2. místo – **Josef Kunc** – VOŠ, SOŠ a SOU Kostelec nad Orlicí
3. místo – **Petr Fadrný** – VOŠ, SOŠ a SOU Kostelec nad Orlicí

Soutěž družstev:

1. místo – **SŠ zemědělská a potravinářská Klatovy**
2. místo – **VOŠ, SOŠ a SOU Kostelec nad Orlicí**
3. místo – **SŠ zemědělská a VOŠ Chrudim**

(Družstvo hostitelské školy, ač velmi úspěšné, se zúčastnilo mimo soutěž.)

Akce splnila očekávání a příští rok se určitě sejdem zas.

Ing. Milena Kaňková, koordinátorka EVVO, VOŠ a SZeŠ Tábor

UKAŽ, CO UMÍŠ

Propagace řemeslných a technických oborů v praxi

Celkem deset základních škol z Podbořan, Žatce, Loun, Vroutku, Kryr a Lubence vyslalo svá tříčlenná družstva do okresního kola celokrajské soutěže „Ukaž, co umíš“.

V moderně vybavených dílnách Střední odborné školy a Středního odborného učiliště v Podbořanech byly pro chlapce i dívky připraveny vědomostní a dovednostní soutěže, zaměřené na propagaci zemědělství, stavebnictví, strojírenství a elektro oborů. V daném čase bylo třeba co nejpřesněji určit druh dřeviny, stroje nebo oboru, smontovat různé druhy součástí a na díly rozebranou stoličku, vystavět cihlovou zeď, změřit elektrický obvod a okótovat výkres. Vše bylo přesně hodnoceno pedagogickými pracovníky pořádající střední školy. Pro všechny soutěžící byla připravena barevná trička, drobné dárkové předměty a především zajímavá možnost – vyzkoušet si své znalosti a dovednosti.

Nejlépších výsledků dosáhlo družstvo ZŠ Vroutek, pod vedením paní učitelky Minaříkové, ve složení Tomáš Adam, Daniel Skála a Jan Jandík. Žáci této školy obdrželi mimo

diplomu také velký dort a postoupili do krajského kola. Každý člen týmu ZŠ TGM Podbořany, která skončila na druhém místě, dostal box na nářadí a žáci ZŠ Lubenec, třetí v pořadí, si ze soutěže odnesli sadu šroubováků. Pořádající střední škola zajistila pro účastníky kulturní program, občerstvení a oběd.

Celá akce je součástí projektu „Propagace řemeslných a technických oborů“, který je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky. Vydařený soutěžní den přispěl k naplnění cílů projektu, kterými jsou především vhodné představení výše uvedených oborů a vytvoření metodik a postupů pro prezentaci a přiblížení technických oborů žákům základních škol v dostatečném předstihu před výběrem povolání.

Ing. Jiří Drápal, SOŠ a SOU Podbořany

JEDENÁCTÉ VÍTĚZSTVÍ!

Získali tesaři ze Střední školy řemeslné v Jaroměři

Od roku 2003 pořádá Cech klempířů, pokrývačů a tesařů celostátní soutěže pro žáky oboru tesař.

Žáci Střední školy řemeslné v Jaroměři se během všech osmi ročníků umísťují na nejvyšších příčkách a výjimkou nebyl ani osmý ročník, který se konal ve dnech 14. a 15. dubna 2010 na brněnském výstavišti. Jiří Špreňar a Michal Tautz nejprve zvítězili v kvalifikačním kole a o měsíc později se stali šampiony soutěže i v mezinárodním finále. Úkolem družstev byla výroba modelu valbové střechy v časovém limitu 12 hodin a dále úspěš i v písemném testu. Soutěžním družstvům navíc po oba dva dny nepřálo počasí a vytrvalý déšť padal na soutěžící i modely. Přesto navázali na předchozí úspěchy svých starších spolužáků. Navíc Jiří Špreňar byl vyhlášen nejzručnějším žákem tesařem pro rok 2010. V měsíci červnu převezme v Brně na slavnostním gala večeru spolu s ostatními nejlepšími z dalších oborů ocenění „České ručičky“.

Na soutěž, která si za cíl klade zejména propagovat tradiční řemeslo, jsou zvána i družstva ze Slovenska a Německa. Po prvních kláních pořádaných v Ostravě se soutěž

přesunula do Brna a od r. 2007 byla pro velký zájem škol rozšířena o kvalifikační kola v Ostravě a Praze. Letos nastala další organizační změna, a to, když se české regionální kolo přesunulo z pražského Veletřního paláce do skvělých podmínek Střední školy řemeslné v Jaroměři.

Jaroměřská škola vyučuje tradičním řemeslným oborům: truhlář, tesař, opravář zemědělských strojů, umělecký keramik, umělecký kovář a zámečník, kovář a podkovář. Ve všech těchto oborech dosahuje výborných výsledků ve vzdělávání a v soutěžích se umísťuje na předních místech. Ve výše zmínovaném oboru tesař nejenže žáci zvládají výborně své řemeslo, ale díky svému mistrovi Ladislavu Kubiasovi se seznamují s již zcela zapomenutým řemeslem oboru kolář – „výrobou loukoťových kol“. Touto cestou děkují všem výchovným pracovníkům za přípravu žáků v těchto řemeslech a zejména panu Kubiasovi za vynikající výsledky tesařů.

Zdeněk Vítok
Střední škola řemeslná Jaroměř

O „ZLATÝ POHÁR LINDE“

Ve dnech 20. a 21. 4. 2010 se uskutečnil již 14. ročník mezinárodní soutěže žáků středních škol ve svařování o „Zlatý pohár Linde“.

Pořadatelem této mezinárodní soutěže byla letos Střední škola strojírenská a dopravní ve Frýdku-Místku. Do soutěže se zapojilo 125 soutěžících. Soutěžilo se ve svařování obalenou elektrodou, plamenem a v ochranné atmosféře, a svařování nerezů. Střední odborná škola veterinární, mechanizační a zahradnická a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky v Českých Budějovicích byla dlouhodobě vyhodnocena jako nejúspěšnější škola v mezinárodní svářečské



soutěži o Zlatý pohár Linde. Proto byli členy soutěžního družstva na mezinárodní soutěži mladých svářečů tři její žáci, a to Zdeněk Liška, Ladislav Pejšek a Tomáš Janoušek. Mimořádného úspěchu dosáhl Ladislav Pejšek, který byl na 1. místě z 30 soutěžích v metodě 111 – obalená elektroda (praktická část). Tomáš Janoušek obsadil 8. místo z 50 soutěžících v metodě 135 – ochranná atmosféra (praktická část) a Zdeněk Liška se umístil na 10. až 13. místě z 30 soutěžících v metodě 311 – svařování plamenem (praktická část). Účast v těchto soutěžích vyžaduje nejen zručnost a pracovitost žáků, ale i náročnou a svědomitou přípravu. Družstvo školy připravuje do soutěže odborný učitel pan Jiří Janouch.

Ing. Nora Hlaváčová, SOŠ České Budějovice

FARMÁŘI USPĚLI V „JÍZDĚ ZRUČNOSTI“

Dne 6. května 2010 se konala v Hlušicích u Nového Bydžova oblastní soutěž v řízení traktoru s přívěsem pro žáky farmářských oborů vzdělávání.

Střední školu a Základní školu Nové Město nad Metují, pracoviště Opočno reprezentovali tři žáci, které připravoval a doprovázel učitel odborného výcviku Josef Holeček. S traktorem museli zvládnout mnoho disciplín, např. průjezd pravouhlou zatáčkou a osmičkou, couvání do vytyčené garáže, projetí slalomové části, průjezd úvozem, přejezd po kovové lávce, zastavení přívěsu těsně u nakládací rampy a zastavení traktoru předními koly ve vyznačeném obděl-

níku na vozovce. Naši „farmáři“ předvedli přes nepřízeň počasí velmi pěkný výkon a umístili se na předních místech – Matěj Červinka druhý, Jakub Šnokhaus sedmý a Václav Tejkl devátý z celkového počtu 25 soutěžících. Matěj Červinka postupuje do celostátního kola „Jízdy zručnosti“, které se uskuteční 15. 6. 2010 na pozemcích ZD Kámen u Pelhřimova v rámci Dne Zemědělece.

Ing. Jiří Mlateček

SŠ a ZŠ Nové Město nad Metují, pracoviště Opočno

CENA HIPPOSPOLU

První květnovou neděli byl ve Velké Chuchli odstartován zahajovací dostih seriálu pro jezdce-žáky „O pohár společnosti Pražská energetika, a.s. – Hippospol Cup 2010“.

Na startovní listině handicapového dostihu na 1200 metrů bylo devět koní, v jejich sedlech čtyři chlapci a pět děvčat. Po startu se do čela dostihu dostala Premiéra s žakovským šampionem Janem Vernerem, sledována Hmatem s Pavlínou Honsovou, na třetím místě cválal Tennessee Dancer s Ondřejem Velkem v červenobílých barvách naší stáje. Přibližně 200 metrů před cílem se do čela propracoval zvenčí jdoucí Velasques s Markétou Dostalovou, žákyní třetího ročníku, který v dostihu jistě o jednu délku zvítězil. Velasques reprezentuje stáj Buc – Film, trenérkou je Petra Jiráťová. Na druhém místě doběhl Arzek s Tomášem Vrajem, třetí Tulum s Filipem Koplíkem, čtvrtá Premiéra

s Janem Vernerem a pátá Roseburn s Barborou Galatíkovou. Na dalších místech dostih dokončili Hmat s Pavlínou Honsovou, Tennessee Dancer s Ondřejem Velkem, Double Game s Terezou Vašínovou a Lexus s Helenou Šicovou. Výsledky každého dostihu jsou bodovány. Průběžné pořadí po 2. květnu 2010: Markéta Dostalová – 10 bodů, Tomáš Vraj – 7, Filip Koplík – 5, Jan Verner – 3 body, Barbora Galatíková – 1 bod.

Termíny dalších dostihů seriálu: 13. 6. (2x mezinárodní), 19. 9., 3. 10. a 31. 10. 2010.

Ing. Marcela Sýkorová, SŠDSaJ Velká Chuchle



NEOBHOSPODAŘOVANÉ POZEMKY

Prostot pro invazní druhy rostlin – 6. díl

Laskavec zelenoklasý (*Amaranthus powellii*, dříve *Amaranthus chlorostachys*) a **laskavec ohnutý** (*Amaranthus retroflexus*)

Laskavce jsou jednoleté rostliny, které jsou opylovány větrem, na jedné rostlině rostou oba typy květů. Laskavce pocházejí většinou ze Severní Ameriky, často z její subtropické části.

Laskavec ohnutý už u nás zcela zdomácněl v nižších polohách, v podhůří se objevuje méně často. Nejstarší údaje o jeho výskytu jsou pravděpodobně z Prahy z roku 1818.

Je to rostlina až 2 m vysoká, obvykle větvená. Je hustě krátce vlnatě pýřitá (to znamená, že chlupy jsou jemné a propletené). Listy na dlouhých řapících mají tvar asymetrického kosočtverce se zaoblenými rohy (kosníkovitě vejčité), jsou 2,5–15 cm dlouhé. List má klínovitou bázi a špičku čepele tupou nebo tupě špičatou. Čepel je na rubu chlupatá, řapíky mají chlupy delší a odstálejší. Květenství je šedavě zelené, husté, větvené, z krátkých částí. Květy rostou v paždí listů, které jsou 3–6 mm dlouhé, tuhé, pichlavé, až dvakrát delší než okvětní lístky. Celé květenství vypadá ježatě. Květy jsou stavěny podle čísla 5, tj. samčí mají 5 okvětních lístků a 5 tyčinek. Okvětní lístky jsou drobné, bělavé poloprůsvitné, se zelenou střední žilkou. V samičím květu kromě 5 okvětních lístků jsou 3 blizny. Oba druhy květů jsou na jedné rostlině. Plodem je nevelká oválná tobolka, která se v době zralosti otevírá tak, že odpadne její víčko, jako u krabičky. Semena jsou asi 1 mm velká, okrouhlá, lesklá, černá. Laskavec ohnutý kvete od července do října, jedna rostlina může vytvořit až 500 000 semen. Semena dozrávají postupně, klíčivost si podrží až 10 let.

Je to proměnlivý druh, který se dobře přizpůsobuje prostředí. Obvykle roste na suchých rumištích, v okolí sídlišť, na skládkách, ale jako úporný plevel v okopaninách na poli a v zahradách. Líbí se mu na zapomenutých kompostech, ale spokojí se i lemem cest, kde obvykle zůstává menší. Běžně roste kolem nádraží, přístavů a různých zemědělských a průmyslových objektů, protože je zvlékán s obilím, olejinami, bavlnou i vlnou. Je to teplomilná nitrofilní rostlina, která snáší dobře mírné zasolení a je odolná k emisím. Rychle roste, potlačuje ostatní rostliny, zastiňuje je a díky kulovému koření čerpá intenzivně živiny a vodu z půdy. Klíčí a vzhází při vyšších teplotách, proto v porostech rostlin v době jeho klíčení již vzrostlých není tak konkurenceschopný. Ze Severní Ameriky se rozšířil do teplejších a mírných pásem všech kontinentů. Významně se rozšířil díky

pěstování kukuřice. Dnes patří k plevelům rezistentním na mnoho herbicidů. Na našem území jsou rostliny odolné vůči atrazinu a dalším herbicidům známy od roku 1986, rostou především v kukuřici, cukrovce, ale i u silnic a železnic. Semena klíčí postupně, proto jarní zpracování půdy laskavec neohrožuje, je potřeba bránit dozrání semen.

Laskavec zelenoklasý je také až 2 m vysoký, na rozdíl od předchozího lysý, jen v horní části bývá jemněji pýřitý. Listy jsou dlouze řapíkaté, velikostí i tvarem podobné listům laskavce ohnutého, často lesklé. Květenství se skládá ze samčích i samičích květů, je štíhlé a prodloužené, často větvené, tj. skládá se z dlouhé koncové a postranních klasovitých částí. Květy jsou v paždí listů 2–6 mm dlouhých, 2x delších než okvětní. Lístky jsou vejčité, blanité, se zelenou střední žilkou vybiehající v dlouhý pichlavý hrot. Okvětních lístků je 3 až 5, jsou 2,5–3,5 mm dlouhé, blanité se zelenou střední žilkou. Jsou špičaté, často zakončené osinkovitým hrotem. U samčích květů jsou podlouhle kopinaté, u samičích užší. Tyčinek je 3 až 5, blizny 3 v květu. Plodem je široce oválná tobolka, otvírá se víčkem. Je stejně vysoká, jako okvětní lístky, velká asi 3 mm. Semena jsou černá lesklá. Laskavec kvete od července do září. Semen má jedna rostlina až několik tisíc.

Je to velmi proměnlivý druh, který se navíc kříží s ostatními druhy laskavců. Roste na sušších rudérálních stanovištích, často se spokojí s malou plochou mezi chodníky. Najdeme ho na nádražích, na opuštěných plochách u průmyslových a zemědělských objektů, podél silnic, na polích a v zahradách. Jeho životnímu cyklu vyhovují zelinářské kultury a okopaniny. Je teplomilný (teplomilnější než laskavec ohnutý) a nitrofilní, také snáší mírné zasolení, u nás je častý na kvalitní půdě. Rozšiřuje se s obilím, olejinami, rudou, bavlnou, vlnou. U nás roste v nejteplejších oblastech, kde dosahuje často velkých rozměrů, do podhůří se dostává přechodně.

Nejstarší údaj z našeho území je pravděpodobně z r. 1853, od Olomouce a Řevnic byl zaznamenán v r. 1931, od Husto-

pečí u Brna 1932. Je uváděn jako karanténní plevel, který mohutným vzrůstem silně konkuruje ostatním rostlinám.

Pochází z jihozápadní části USA a severního Mexika, dnes je druhotně rozšířen v chladnějších oblastech Severní Ameriky, v Evropě, Asii, Africe i Austrálii. V roce 1989 byly v ČR

nalezeny rostliny rezistentní k atrazinu, později i k dalším herbicidům. Důležitou ochranou proti jeho růstu je střídání plodin, čištění osiva a likvidace rostlin mimo zemědělskou půdu, které mohou být ohniskem dalšího šíření.

RNDr. Jana Möllerová, CSc., Praha

ČESKÝ SPOTŘEBITEL A POTRAVINY

Vztah v „hledáčku“ výzkumu i vzdělávání

Českému spotřebiteli, jeho chování a návykům v oblasti spotřeby potravin je již řadu let věnována zvýšená pozornost – a o problematice stravování bylo napsáno již mnoho článků a zpráv (často s velice protichůdnými názory).

Tisková konference Státní zemědělské a potravinářské inspekce (SZPI) na Mezinárodních potravinářských veletrzích SALIMA (březen 2010) přinesla hodně zajímavých pozitivních i negativních zpráv a zjištění. Jako pozitivní skutečnost je možno uvést, že v r. 2009 SZPI provedla přes 95 tisíc kontrol s cíleným zaměřením, což je o 20 tisíc kontrol více než v r. 2008. V rámci hodnocení výsledků těchto kontrol je možno všeobecně říci, že bezpečnost potravin je na území naší republiky standardem a problémy v této oblasti mají klesající tendenci. České potraviny si zaslouží zájem českých spotřebitelů, protože patří k nejbezpečnějším na světě a směle se mohou srovnávat s potravinami zemí EU.

K nepříznivému vývoji však dochází v oblasti pravidelného a úplného informování spotřebitelů o nabízených produktech. Bylo konstatováno, že dochází k nárůstu případů, kdy spotřebitelé dostávají klamavé informace; některé neodpovídají realitě, některé negativní informace jsou dokonce zatajovány! Údaje jsou často předkládány manipulativně s cílem přimět spotřebitele k nákupu za každou cenu. Proto se nelze divit výsledkům sociologického výzkumu, který si SZPI nechala zpracovat v r. 2005 a v r. 2009. Z nich vyplynulo – cituji z tiskové zprávy SZPI: „... *Oproti r. 2005 vzrostl počet lidí, kteří nevěnují pozornost údajům na obalech potravin; zatímco tehdy je nečetlo 49 % lidí, dnes je to již 56 %. Jako nejčastější důvod pro toto své jednání spotřebitelé uvádějí, že informace na obalech jsou nečitelné, a na druhém místě, že je to nezajímá. I když je spokojenost s dostatečností a srozumitelností informací na potravinách stále vysoká, zaznamenala pokles. Velmi výrazně, že 77 % na 56 % klesl podíl lidí, kteří se domnívají, že údaje na potravinách jsou pravdivé...*“

Výrobci, aby upoutali pozornost zákazníka, uvádí na obalech čím dál častěji různá tvrzení, která přisuzují nabízenému produktu punc výjimečnosti. Nicméně spotřebitel by si

měl být vědom, že základním vodítkem pro určení kvality potravin je její složení. A k tomu je nezbytné nejenom číst si informace na obalech, ale také jim rozumět a umět je správně vyhodnotit. Zástupci SZPI připravili pro novináře v rámci tiskové konference několik typů potravin, kdy u každého typu bylo možno ochutnat dva stejné výrobky (například jahodový džem nebo čokoláda), ale vždy trochu odlišného složení. Rozdíl v kvalitě byl opravdu patrný na „první ochutnání“.

Jenže jak postupovat, když spotřebitel nemá možnost v obchodě otevřít například dvě plechovky s jahodovým džemem a ochutnat? Pro dospělé spotřebitele je jediná možnost neustále se informovat o novinkách a srovnávacích testech v běžně dostupných informačních médiích. Pro mládež „školou povinnou“ se nabízí ještě jedna varianta – odborné přednášky a semináře k této problematice.

Informační centrum bezpečnosti potravin pořádá pro žáky základních a středních škol několik desítek seminářů a vystoupení, které jsou věnovány bezpečnosti potravin, správné manipulaci s potravinami a správným spotřebitelským návykům. Zájem pedagogů z celé České republiky o přednášky je veliký a naznačuje, že tato problematika je na školách velice aktuální a žádaná. Podle mého názoru je nezbytné do vyučovacího procesu základních a středních škol zahrnout dostatečné množství informací (samozřejmě přizpůsobené vnímání konkrétní cílové skupiny dětí) o správných zásadách nákupu, uskladnění a spotřeby potravin, protože jen zdravé a kvalitní potraviny přispějí k vývoji zdravé a odolné populace obyvatel naší republiky.

Další informace na webových stránkách věnovaných bezpečnosti potravin: www.bezpecnostpotravin.cz, www.viscojis.cz

Ing. Jana Bačkovská, ÚZEI Praha

MEZINÁRODNÍ KONFERENCE

Pedagogická příprava pro odborné vzdělávání v současné Evropě

Institut vzdělávání a poradenství ČZU v Praze pořádá u příležitosti osmdesátého výročí organizované přípravy učitelů pro zemědělské, lesnické a příbuzné obory v ČR Mezinárodní konferenci „Pedagogická příprava pro odborné vzdělávání v současné Evropě“, která se uskuteční od 9. do 10. září 2010 v prostorách Studijního a informačního centra ČZU v Praze.

Konference se bude zabývat historií, současností i budoucností pedagogické přípravy učitelů pro odborné vzdělávání. Hlavním cílem jednání bude výměna zkušeností týkajících se současných vývojových trendů v této oblasti. Konference je určena nejen pedagogům z českých a zahraničních univerzit, ale i ředitelům a učitelům středních škol.

Další informace včetně přihlášky naleznete na webových stránkách Institutu vzdělávání a poradenství www.ivp.czu.cz v sekci „Věda a výzkum“, kategorie „Konference“.
Kontaktní osoba sekretariátu konference: Ing. Barbora Jordánová
(jordanova@ivp.czu.cz), tel.: +420 224 386 006

ICOLLE 2010

Mezinárodní vědecká konference celoživotního vzdělávání

Institut celoživotního vzdělávání Mendelovy univerzity v Brně pořádá ve dnech 14.–15. září 2010 v Kongresovém centru Mendelovy univerzity v Brně ve Křtinách 2. ročník mezinárodní vědecké konference celoživotního vzdělávání ICOLLE 2010.

Cílem konference je zhodnocení současných trendů celoživotního vzdělávání a transfer zkušeností. Na konferenci budou diskutována témata z oblasti dalšího odborného vzdělávání, vzdělávání pedagogických pracovníků a vzdělávání seniorů.

Konference je určena vysokoškolským pedagogům, vědeckým pracovníkům, učitelům středních škol, ale i doktorandům a širší odborné veřejnosti zabývající se předmětnou problematikou. Jednacímí jazyky konference budou čeština, slovenština a angličtina. Výstupem konference bude recenzovaný sborník příspěvků.

Registraci a další informace o konferenci najdete na <http://www.icolle.cz>



BLAHOPŘÁNÍ K NAROZENINÁM

Dne 13. května oslavil ve skvělé kondici a plný elánu neuvěřitelné 92. narozeniny žokej Karel Havelka. Když jsme se mu vydali poblahopřát s malou kytičkou do horní části Velké Chuchle, pan Havelka se s námi podělil o zážitky z doby, kdy byl aktivním jezdcem, zavzpomínal na zajímavé angažmá ve Francii, na vítězství s legendárním Masisem. Přinesl poutavé fotografie, porovnal svůj jezdecký styl se stylem dnešních jezdců, z nichž pochválil Martina Srnce.

Za všechny žáky a zaměstnance školy mu přejeme stále zdraví a hodně životního elánu!

Za SŠDSaJ ve Velké Chuchli Ing. Marcela Sýkorová

ZAHRADNICKÁ ŠKOLA MĚLNÍK



Vás zve na oslavy
125. výročí založení školy



11. – 12. června 2010

PÁTEK 11. 6.

Areál školy Na Polabí: 10.00 zahájení oslav, 10.30 květinová show, 11.00 slavnostní zasedání v aule, 14.00 módní přehlídka, 16.00 květinová show, 18.00 ukončení prvního dne oslav.

V prostorách školy bude po celý den probíhat degustace vín, prezentace studijních oborů a zahradnických firem.

Areál Školního statku – Neuberk: 10.00 – 18.00 volná prohlídka areálu

SOBOTA 12. 6.

Areál školy Na Polabí: 9.00 přivítání účastníků, 9.00 – 18.00 volná prohlídka areálu školy (10.00 – 15.00 kyvadlová doprava mezi školou a statkem)

Areál Školního statku – Neuberk: 10.00 přivítání účastníků na nádvoří záměčku, 10.00 – 18.00 setkávání absolventů a přátel školy, degustace vín, občerstvení, hudba

Informace: 315 623 023, 602 232 333, www.zas-me.cz, e-mail: skola@zas-me.cz

STO LET OD PRVNÍHO VYMEZENÍ PRINCIPŮ MANAGEMENTU

Když se počátkem minulého století začínala konstituovat teorie podnikového řízení, francouzský neoklasický ekonom a jeden z „otců managementu“ Henri Fayol (1841–1925), sám generální ředitel alsaských dolů a hutí, učil, že dobrá firma má být řízena jako vojenská divize – a od té doby se organizační jednotky kreslí jako hierarchická „pyramida“.

Řízení chápal jako sladění technických, obchodních, finančních, ochranných, účetních a správních činností. Trvalou platnost má zejména jeho pojetí celistvého, vzájemně provázaného

ho a vyváženého řízení podniku jako celku. Již před sto lety poprvé formuloval čtrnáct principů obecného a průmyslového managementu – žádoucích znaků organizace:

1. Specializace pracovníků (dělba práce): Specializace povzbuzuje neustálé sebezlepšování schopností i výkonů a vylepšování metod.
 2. Autorita: Právo dávat příkazy a moc vyžadovat poslušnost (vyplývající jak z výkonu funkce, tak ze zkušeností).
 3. Disciplína: Žádné uvolňování či změkčování pravidel.
 4. Jednota příkazování (instrukcí): Každý zaměstnanec má pouze a jenom jednoho nadřízeného.
 5. Jednota vedení: Jedna mysl vytvoří jednotný plán, v němž bude každý hrát svou roli.
 6. Podřízenost osobních zájmů: V práci se mají sledovat pouze pracovní zájmy a myšlenky.
 7. Odměňování: Zaměstnanci dostávají odpovídající ohodnocení, ne tolik, kolik může podnik postrádat (rozumná míra platu).
 8. Centralizace: Upevnění manažerských funkcí. Rozhodnutí se tvoří odshora.
 9. Liniové řízení (skalární řetěz): Formální řetěz příkazů (vztahů), běžící odshora dolů, jako v armádě.
 10. Řád: Všechny materiál a personál má svoje předepsané místo a musí tam zůstat (hmotný a společenský pořádek).
 11. Rovnost (korektnost): Rovnocenné nakládání (ne však nutně stejné).
 12. Držení personálu (stabilita zaměstnanců): Co nejmenší obměna personálu. Doživotní zaměstnání pro výborné pracovníky.
 13. Iniciativa: Vymyslet plán a udělat vše potřebné k jeho uskutečnění.
 14. Morálka kolektivu (kolegialita): Harmonie a soudržnost mezi personálem (soulad zajišťující efektivnost veškeré činnosti).
- (H. Fayol: Administration industrielle et générale, Paris 1916)
- (tes)



POZVÁNKA NÁRODNÍHO ZEMĚDĚLSKÉHO MUZEA

Venkov v proměnách staletí – nová stálá expozice NZM Kačina

V pobočce Národního zemědělského muzea – v Muzeu českého venkova na zámku Kačina u Kutné Hory – byla slavnostně otevřena nová stálá expozice „Venkov v proměnách staletí“. Nachází se v prostorách prvního patra, které jsou vůbec poprvé zpřístupněny veřejnosti.

Výstava umožní nahlédnout do každodenního života obyvatel českého a moravského venkova od pravěku až do dnešních dnů. Prostřednictvím předmětů hmotné kultury, rekonstrukcí, obrazového materiálu a textových informací umožňuje seznámení s proměnami naší krajiny, sídel, obydlí a jejich interiérů. Stranou pozornosti nezůstává ani odívání, stravování, hygiena venkovského obyvatelstva, stejně jako sociální a profesní struktura venkova, životní cyklus venkovských lidí i s jejich měnícími se představami o postavení venkova ve společnosti a jejich lidském i sociálním intelektu.

Autoři expozice se zaměřili také na proměny právního postavení venkovského obyvatelstva, venkovské správy a samosprávy, způsob obživy venkovanů ať již v zemědělství nebo v řemeslech a obchodu nebo na proměny trávení volného času. Nedílnou součástí expozice je část věnovaná perzekuci venkovského obyvatelstva v období tzv. reálného socialismu. Chronologicky je expozice rozčleněna do šesti časových období, jde o období pravěku, 6. – 12. století, 13. – 15. století, 16. – 18. století, 19. a první poloviny 20. století a o období od roku 1948 až do současnosti.

Od nektaru k medu – Národní zemědělské muzeum Valtice (4. 4. – 28. 8. 2010)

V pobočce valtického Muzea vinařství, zahradnictví a životního prostředí můžeme během letních měsíců navštívit výstavu o včelách a jejich významu v přírodě.

Výstava je návštěvníkům představena v interiéru muzea i v jeho exteriéru. Největší část výstavy je prezentována třemi tematickými okruhy lišícími se výtvarným zpracováním (život velkých společenstev hmyzu, život včely medonosné, historie včelařství jako jednoho z odvětví zemědělské

výroby). V průjezdu muzea a na nádvoří jsou k vidění nejrozličnější typy úlů (i pozorovací úl s živými včelami), v exteriéru místnosti na nádvoří pak celoroční práce včelařů a včelařská technika. Pro mladé uživatele počítačů je připraven počítačový program se včelařskou problematikou.



Uplyne 150 let od narození a 80 let od úmrtí této významné osobnosti

ANTONÍN ROSAM

„Jsou hlavně tři okolnosti, které jsou prvními a snad jedinými podmínkami docílení větších výsledků v laboratoři: dostatek času, dostatek prostředků a dostatek místa. Podepsanému se bohužel těchto nevyhnutelných podmínek nedostávalo ani v mírnosti... Povinnosti učitelské při rolnické škole a vše, co s tím souvisí, vyžadují samy, pakli svědomitě jsou pojímány, času celého... Možno-li ještě bolestněji, jak už je osudem české práce a českých snah, doléhá všude nedostatek prostředků hmotných... Co do místa dlužno uvést, že v tomto směru byla činnost podepsaného direktně omezována. Postačí podotknouti, že podepsanému byl pro práce k dispozici stůl asi 3 m² veliký, na němž se muselo zároveň vařit, centrifugovat, mikroskopovat atd. Sterilizační přístroje až na 160 °C vyhřáté stávaly v bezprostřední blízkosti pracujícího, kol stolu pracovního byl 60 cm volný prostor atd. atd. ...“

A. Rosam, 1907



Antonín Rosam

okruh těch, kteří jsou Rosamovi zavázáni trvalým vděkem, je podstatně širší.

Tento syn nájemce dvora v Benicích u Neveklova se narodil 25. června 1860. V roce 1888 získal diplom pražské školy sladovnické a poté v r. 1892 absolvoval Vyšší zemský hospodářský ústav v Táboře. Následně prošel tvrdou praxí velkostatkářského úředníka – hlavně na panství Konopiště.

Podstatnou část své životní energie věnoval škole a mlékařství – od mládí milovanému oboru. V r. 1894, ve svých 34 letech se stal učitelem rolnické školy v Plzni. V r. 1896 odešel do ciziny s cílem prohloubit znalosti a dovednosti ve svém oboru. Studoval na mlékařské škole v hanoverském Hammeln, ve Švýcarsku na sýrařské škole v Rütli u Bernu, ve Francii pak na mlékařské škole v Mamirolle. Roku 1898 pracoval v bakteriologickém ústavu univerzity v Kielu a v Pasteurově ústavu v Paříži. V r. 1899 se odebral za hranice znovu. Tentokrát se zapsal jako řádný posluchač na zemědělském oddělení polytechniky v Curychu – při tom studoval i na tamním hygienickém ústavu. V roce 1901 se podrobil předepsaným diplomovým zkouškám a získal titul mlékařského technika.

Poznatky a podněty získával v zahraničí po celý život, postupně procestoval Německo, Dánsko, Holandsko, Švýcarsko, Francii, Itálii, Švédsko, Bulharsko, Turecko i Kav-

kaz. Čas ani prostředky nebylo snadné zajistit. Plzeňský profesor František Trsek např. (1930) uvádí: „Skutečnost, že si na řece Seině vydělával centimy převážením proutí přes řeku, svědčí jen jako ukázka, že se nezalekl žádných obětí.“ Předmětem obdivu se staly i jeho dlouhé túry za předměty vhodnými pro mlékařské muzeum, které snášel i ze strmých kopců na vlastních zádech.

Ve školním roce 1906/07, v souvislosti s rozšířením dosavadních tříměsíčních mlékařských kurzů na šestiměsíční, byla stávající plzeňská rolnická škola změněna na rolnicko-mlékařskou. Po dvou letech (1909) byl Antonín Rosam, po Dr. J. Munzarovi jmenován jejím ředitelem. Vedl ji tak, že se záhy stala uznávanou i za hranicemi. Nebyly tu vzácnosti cizí exkurze, ani cizí řádní studenti, zejména ze slovanských zemí. R. 1918, krátce před převratem, byla v Plzni založena střední hospodářská škola a Antonín Rosam pověřen jejím vedením. Tato funkce ho však odváděla od jeho milovaného oboru, proto po dvou letech se vrátil zpět do čela své původní rolnicko-mlékařské školy. Když pak v r. 1921 byla mlékařská škola osamostatněna, jejím ředitelem nemohl být nikdo jiný než Antonín Rosam – byť, bohužel, již ve věku pokročilém. Po sedmi letech, v r. 1928, jako osmašedesátiletý odchází do výslužby. Bez práce však nechtěl a nemohl zůstat. Ponechal si vedení výzkumné stanice a vyžíval se tu až do konce života. Umírá 5. července 1930 – v osamění – předešla ho jeho jediná dcera i manželka.

Názornost výuky především

Antonín Rosam při nástupu do učitelské služby musel se podílet na řešení nejrůznějších problémů začínající školy. Při tom se vždy snažil v ničem neošidit své základní pedagogické poslání. Záhy získal pověst výborného učitele mládeže i dospělých. Dokázal vzbudit zájem o předkládané učivo, dokázal nadchnout i ty nejvláčnější (Trsek, 1930). Příkladný byl i jeho „mimoúřední“ vztah k žákům či dospělým

posluchačům. „Od jeho dveří nebyl nikdo odmítnut, neboť poradil nejen slovem, ale i skutky. Tam, kde bylo třeba, pomáhal chudým, hlavně žákům – i penězi“ (V. Šístek, 1930).

Byl sice nucen učit řadu předmětů, ale od samého začátku věnoval maximální pozornost výuce toho „svého“ předmětu. Mimořádný důraz kladl na názornost výkladu. Snažil se, jak říká, své výklady připravovat tak, aby posluchači – ať mladí či dospělí – po skončeném výkladu „dovedli samostatně pracovat nejen v mlékárně, ale i v laboratořích“. Trvale hledal možnosti, jak učivo přiblížit, usnadnit jeho pochopení, zefektivnit vyučovací proces. Sám i za pomoci žáků zhotovil celé série obrazů, diagramů či bakteriologických preparátů vztahujících se k mlékařství. Zavedl, jak píše v r. 1907, i modelování „vztahující se k správnému i chybnému tvaru dojnice“. Žák dostal vzorek např. správného a chybného postoje pánevní končetiny a po náležitém poučení o významu utváření exteriéru sám se pokusil vymodelovat správný i vadný tvar a „tímto způsobem osvojit si správné nazírání na obrazy těla“. V zájmu zvýšení přesvědčivosti i názornosti prováděl ve vyučovacích hodinách četné pokusy, využíval i výsledků své experimentální, konstrukční, jakož i sběratelské práce. Již v prvním roce svého působení zřídil pro praktická cvičení ve sklepních prostorách školy také jednoduchou mlékárnu, kterou postupně přivedl na vysokou úroveň.

Nepostradatelnou pomůckou bylo pro něho i školní hospodářství, kterému zvláště pak ve funkci ředitele věnoval značnou pozornost. Každý den ráno prošel celé hospodářství, zvláště stáje a mlékárnu vždy podrobil „důkladné inspekci“. Pokud se cokoliv hodilo k aktualizaci výuky, objevilo se to v hodině. Mimochodem... školní statek byl od samého začátku na dobré úrovni, za jeho ředitelování zvláště. Např. ve výroční zprávě za školní rok 1927/28 se dovídáme, že „docíleno od 8 domácích krav 33 962 litrů mléka a zároveň zařízeno ve chlévě strojní dojení“. (Na 1 dojnici tedy připadá 4 245 litrů !). Pro své žáky připravil, jak uvádí, i „literární pomůcky“, například Příspěvek ku dějinám mlékařství, Mléčná žláza, Populární rozbor mléka, Všeobecné mlékařství, Úvod do bakterioskopie a další.

Poctivě sloužil i „obecenstvu“

Prof. Antonín Rosam brzy získal vážnost i popularitu zemědělské veřejnosti. V přeplněných sálech dokázal nadchnout, ba přímo fascinovat své posluchače, potvrzuje profesor František Trsek. Nelze se dopočítat kolik absolvoval přednášek, porad, kurzů. Jakmile vybavil laboratoř základními pomůckami, začal s pravidelnými a systematickými rozborů mléka a mléčných výrobků nejen od dojníc školního statku „nýbrž i mléka z hospodářství četných

rolníků v okolí“. Pro překupníky mléka i veřejnosti nabídl bezplatné stanovení obsahu tuku v mléce. „Z vlastního zájmu“ pak prováděl občasnou kontrolu „u překupníků mléka na trhu i u mlékařů a nalezené porušování v místních časopisech uveřejňoval“ (1907). Podílel se rovněž na organizaci sběru mléka v okrese, jakož i na zřízení několika mlékařských družstev na Plzeňsku. Jeho pověst přesáhla záhy region. Byl opakovaně zvolen za předsedu přehlídek másla a sýrů v Praze, Brně, Bratislavě i jinde. Stal se rovněž stálým soudním znalcem z oboru mlékařství, členem Československé akademie zemědělské a mnoha dalších zemědělských a přírodovědeckých korporací. Zkrátka stal se uznávanou odbornou autoritou!

Jeden z prvních propagátorů „chlévní kontroly po způsobu dánském“ u nás

Rosam patří k prvním propagátorům kontroly užitkovosti skotu u nás. Počátkem r. 1905 uveřejnil v Českých listech hospodářských (roč. XIII, str. 5–7) článek Dánská kontrola upravená pro naše poměry, který je první fundovanou zprávou svého druhu v našem odborném tisku. Nezůstal ovšem jen u toho. Již ve školním roce 1904/05 byla zavedena na školním statku rolnické školy v Plzni „chlévní kontrola po způsobu dánském“, a to od 1. listopadu 1904 do 31. května 1905. Kontrolu prováděli žáci školy pod vedením tehdejšího „řádného odborného učitele, diplomovaného agronoma a mlékařského technika“ A. Rosama. Rosam byl i u další kontroly, kterou však sám prezentoval jako dílo Spolku absolventů a absolventek rolnické školy v Plzni. Tento spolek údajně „poznal velký význam kontroly chlívni a usnesl se na počátku r. 1905 dožádati slavný český odbor Rady zemědělské pro království české v Praze a slavný okresní výbor v Plzni za udělení přiměřené podpory, aby chlívni kontrola v různých obcích okresu plzeňského mohla se po delší čas konati“. Na sklonku r. 1905 sdělil český odbor, že vysoké c. k. ministerstvo vyhovělo žádosti a povolilo na kontrolu obnos 1600 K. Okresní výbor povolil k témuž účelu 400 K na zakoupení váhy a 300 K na tiskopisy. Tyto částky zabezpečily kontrolu na celý rok.

Ta proběhla od října 1905 do listopadu 1906. Pod dohledem A. Rosama ji prováděli jím připravení asistenti (V. Důraz, po něm J. Metelka a konečně K. Holpuch). Rosam připravil pro kontrolní asistenty obsáhlé pokyny, jak posuzovat: 1) chlév, 2) dobytek, 3) ošetřování a dojení, 4) píci, 5) dosavadní celkové hospodaření a 6) jak provádět „povšechné a podrobné početní rozvahy a výpočty“. Kontrolní asistent, podle Rosama, neměl ani zdaleka sledovat jen užitkovost dojníc. Měl to být všestranně kvalifikovaný a bystrý poradce ve všech chovatelských otázkách. Proto také závěrem „svých pokynů“ připomíná, že „žádný sebe

podrobněji psaný návod nestačí k jejich úplnému vyškolení“. Srovnáme-li tyto „Pokyny“ s „Návodem pro kontrolní assistenty a členy kontrolních spolků“ (Praha, 1905), které zpracoval Družstvem statkářů a nájemců dvorů v okolí Prahy povolaný švédský konzultant Reinold von Toll, pak rozhodně Antonín Rosam v ničem pozadu nezůstal!

Celkem byla pod Rosamovým vedením kontrola uskutečněna v 7 obcích okresu, u 26 menších a středních chovatelů (nejvyšší počet kontrolovaných krav ve stáji 14, nejnižší 3). Celkový počet krav zařazených do kontroly činil počátkem kontroly 218, v průběhu kontroly 1 chovatel odstoupil, v dalších případech došlo z nejrůznějších důvodů k redukci stavů, takže celoroční kontrola byla provedena u 156 krav. Množství mléka od jedné dojnice za rok činilo v průměru 2900 litrů, nejmenší nádoj 1360 l (v obci Dolany), největší 6030 litrů (v obci Vochov), průměrná tučnost 3,45 %, s kolísáním 2,90 do 4,00 %. Při jednotlivých kontrolních analýzách kolísala tučnost od 2,4 do 6,3 %. Průměrná hmotnost kontrolovaných krav činila 490 kg, při rozptylu 300 až 700 kg, průměrný obvod hrudníku 184 cm, při rozptylu 160 až 205 cm.

Prof. Rosam propočítal i „hrubé zpeněžení statkové píce“, při čemž dospěl k závěru, že v okrese Plzeň v daném kontrolním roce nejvyššího zpeněžení docíleno u hospodářů, kteří krmili v době zimní asi 1–3 kg sena, 4–7 kg slámy, 10–15 kg řepy a 10–12 kg mláta.

„Kdo nemá odvalu sklidit posměch, není pravým badatelem“

Antonín Rosam byl rozený, neúnavný badatel. Začínal v době, kdy se mlékařství u nás velmi zvolna rodilo. Neměl tedy doma předchůdců, neměl ani spolupracovníků. „Pracoval a musel pracovat ve všech směrech. Byl technikem, chemikem, bakteriologem, konstruktérem, organisátorem, pracoval v chovu, v krmení, v propagaci; nebylo otázky v mlékařství, třeba zdánlivě bezvýznamné, aby se jí nebyl vážně a se zájmem zabýval a z ní netěžil pro naši mlékařskou praxi“. (Dvořák, 1930).

Škoda, že se musel potýkat s mnoha banálními problémy, jak o nich mluví v úvodním odstavci. „Kdyby Němci měli takového pilného a inteligentního Rosama, jako má česká rolnická škola plzeňská, využítkovali by všech momentů, kde by se píle a věda jeho zrealizovati a k další činnosti podporovati dala. U nás ne – u nás čím kdo pilnější – tím směšnější“, konstatuje s trpkostí v r. 1905 František Marek (1872–1917), ve své době významný zvěrolékař a respektovaný chovatelský odborník z Českého Brodu. Přes časté nepochopení a občasné znevažování své práce se Rosam

nedal odradit, znechutit. Jeho poznámka, kterou uvedl svou poslední výroční zprávu z r. 1928, vypovídá o jeho životní filosofii: „Kdo nemá odvalu skliditi posměch, není pravým badatelem.“ Samozřejmě, vnučuje se otázka, kolik by toho udělal, kdyby se mu dostalo přiměřené podpory.

Začínal v oné primitivní „sklepní lékárnice“. V roce 1897 zřídil při škole mlékařskou výzkumnou stanici. Označení nepochybně příliš honosné na to, že ji až do r. 1905 vydržoval z vlastních prostředků! Ale i potom příspěvek ze zemských fondů ani zdaleka nekryl potřeby. Přesto byla stanice svědkem nevídaného úsilí. Rosam tu upravil či vypracoval řadu laboratorních postupů, jimiž se usnadnilo a zdokonalilo hodnocení mléka, másla a sýrů. Hodně času věnoval bakteriologickému výzkumu, a to ve vztahu k přípravě smetanových zákvasů, jogurtů a plísňových sýrů. Byl průkopníkem výroby jemných francouzských sýrů u nás (roquefortu, camembertu a de Brie). S tehdejší moravským mlékařským konzultantem Janem V. Pavelkou se v r. 1900 zúčastnil světové výstavy v Paříži a společně tam „odpíchlí asi z 20 nejlepších sýrů plíseň“, kterou pak doma použili k nejrůznějším pokusům. Aby měl informace z první ruky, získal Rosam pro školní mlékárnu také francouzského sýraře.

Intenzivně studoval možnosti dalšího využití mléka; zavedl například výrobu polévkového koření z peptonizované mléčné syřeniny, výrobu mléčných salámů a paštik z mléčného bílku, umělého rohu z mléčného kaseinu... Provedl rovněž řadu pokusů s využitím krmných odpadů ve výživě zvířat. Výsledky některých svých prací přednesl na vysokém odborném fóru, např. na mlékařském kongresu v Bernu v r. 1914, či na čtvrtém a pátém sjezdu českých lékařů a přírodovědců v Praze.

Se zvláštním zaujetím se věnoval konstrukční práci, a to jak pro potřeby laboratoře, tak pro potřeby zemědělského provozu. Zkonstruoval například různé kultivační nádoby a přístroje, sterilizační kotlík, tzv. vlhkou komůrku pro visitou kapku, přístroj ke zkoušení tuhosti syřeniny, přístroj k drobení syřeniny, k rozkrajování bochníkových sýrů, přístroje ke stanovení nečistot v mléce atd. Zkonstruoval také různé typy nádob na dojení, máselnice, odstředivky, chladiče, pastéry.

Dlouhodobě se zabýval strojním dojením. Důkladně popsal a prověřil pět typů stávajících dojicích strojů, a to Ljungström, Alfa-Dalén, Wallace, Dana a Max a poté zkonstruoval vlastní dojicí stroj „Plzeň 1911“ a „Plzeň 1912“. Vyřešil i zdokonalený typ dojicího stroje pro menší stáje o 10 až 15 dojnicích. Další konstrukci tohoto stroje převzaly Škodovy závody v Plzni (Dvořák, 1930). Problematice strojního dojení se věnoval hodně i na stránkách odbor-

ných časopisů. Vydal rovněž radu drobných spisů, některé vyšly i v němčině a francouzštině. Řada hesel na toto téma v Hospodářském slovníku naučném je podepsána šifrou Rm. Zasloužil se i o to, že se ve Škodovce přikročilo se k výrobě odstředivek, „které zhotovovány jsou zde v nedostižné dokonalosti podle Rosamových odborných pokynů“ (Reich E., 1924).

Prof. Ing. Rudolf Šála, který s ním v letech 1911–1918 úzce spolupracoval, ho charakterizuje následovně: „Měl jsem vždy dojem, že každá novinka jej přímo vydražďuje k intenzivní práci, k přemýšlení o vhodném nebo lepším řešení a možném zdokonalení. V takových případech nešetřil času, ani námahy, do noci sedával ve své pracovně, měnil a opravoval na dosavadních výsledcích, znovu zkoušel, předělával a opět zkoušel. To vše vyžadovalo peněz, a tak často financoval své pokusy sám.“

Rosamovo mlékařské museum

Vedle již uvedených činností měl A. Rosam ještě jednu celoživotní zálibu. Záhy začal sběratelskou činnost, která vyústila v mlékařské muzeum značné ceny. Jeho vznik je datován rokem 1897. O tom, jak toto muzeum budoval, dává nám nahlédnout po 10 letech (ve spisku Mlékařské a mlékárenské novinky, Praha, 1907): „Za četné práce v mlékařské stanici vykonané a výrobcům přenechané bylo darováno pisateli mnoho mlékařských starožitností, které stále sbírá a doplňuje, tak že v jednoduché budově umístěny jsou sebrané odstředivé stroje obsahující odstředivku Lefeldovu, která náleží mezi první odstředivky v Čechách pracující, dále dvě odstředivky s ležatým bubnem soustavy Lavalovy, pak odstředivku Kolibry, Fram, Melotte, Alfa B, Korunu a četné obrazy jiných odstředivek. Sbírká máselnic sestává z modelů a skutečných máselnic skýtajících obraz o vývinu máselnic. Dále sebrány mnohé nádoby tykvvé, dřevěné, hrnčené, kovové a kožené, kterých užívá se k různým účelům v mlékařství. Modely a obrazy znázorněno mlékařství z různých slovanských zemí a hlavně přihlíženo podati obraz ovčího mlékaření z poloostrova Balkánského. Dosavadní sbírky tvoří počátek mlékařského musea, ze kterého během času vyvine se řádné mlékařské muzeum, jež poskytne věrný obraz vývinu slovanského mlékaření...“

Rosam zde skutečně shromáždil nejen dokumenty dokládající vývoj českého mlékařství, ale také nejrozumnější nářadí slovanského mlékařství z Balkánu, mlékařské předměty z Kavkazu, novější mlékařské stroje, modely, obrazy, plány atd. Bohužel, sbírku se nepodařilo zachovat v celku – nebylo dostatek porozumění. Část převzalo zemědělské muzeum v Praze, část laktologický ústav vysokého učení technického v Praze a část Zemědělská rada v Praze.

Mlékařství dominovalo, jediným zájmem však nebylo

Kromě mlékařství poutaly Rosamovu pozornost i další obory. Experimentálně například ověřoval různé způsoby setí obilnin, rychlení a sušení zeleniny, nakládání řepného chrástu, pěstování žampionů, ale také možnosti využití kvasnic ve výživě prasat, tukové emulze v odstředěném mléce u telat či odstředěného mléka u kůzlat a kuřat apod. Zkonstruoval rovněž okrajovač řepy, sazeč brambor, rozstřikovač močůvky, rozmetadlo hnojiv, emulgátor umělých tuků v odstředěném mléce, strojek na cpaní drůbeže apod.

Zanechal po sobě i obsáhlé literární dílo. Přispíval do mnoha odborných časopisů, redigoval Plzeňské hospodářské noviny a Mlékařské rozhledy. Samostatných spisů a brožur napsal přes padesát. V jeho pozůstalosti byly nalezeny rukopisy dalších dvou rozsáhlých spisů, a to Vhodné prostředky ku zdárnému rozvoji českého mlékařství po válce, vzhledem k jeho nynějšímu stavu a Nauka o výživě a krmení dobytka, jakož i o krmivech (přitom již v r. 1911 vydal poměrně obsáhlou publikaci Základy přiměřené výživy skotu vůbec a dojnic zvláště). Ani tím však není vyčerpán přehled jeho díla. Působil v celé řadě zemědělských i přírodovědeckých korporací, byl jedním z prvních členů Československé akademie zemědělské, byl stálým soudním znalcem z oboru mlékařství.

Významným prostředkem šíření zemědělského pokroku byly vždy výstavy. Rosam to dobře věděl. V Plzni založil tradici mlékařských výstav. První uspořádal 19.–21. července 1902 ve školní budově. Pravidelně se zúčastňoval všech výstav v Praze, nejednou i v Brně a v dalších městech. Roku 1923 obeslal výstavu Pasteurovu ve Štrasburku, kde značnou pozornost vzbudily jeho jedinečné skleněné modely mikroorganismů, zhotovené jeho žákem Šindlerem (oceněny zlatou medailí).

Nelze než souhlasit se slovy citovaného již znalce Rosamova života a díla Dr. Ing. Jaroslava Dvořáka (*1889 – někdejší asistent profesora Ing. Dr. O. Laxy, od r. 1919 vedoucí mlékařského odboru ministerstva zemědělství, člen Československé akademie zemědělské), že „nemáme u nás ani v cizině mnoho příkladů takové energie, takového sebezapírání a takové píle, jakou projevoval ředitel Rosam po celých 37 let, které mu osud určil ku práci pro českého rolníka a pro české mlékařství...“

Ing. Josef Rozman, CSc.
Moravská Třebová

ADOLF RAAB

Strojírenský a slévárenský podnik na výrobu vodohospodářské techniky v Písku

Jihočeské město Písek prošlo koncem 19. století výrazným průmyslovým rozvojem. Vznikla zde továrna na výrobu fezů, papírna, tabáková továrna a v okolí města se stavěla řada komunikací. Roku 1875 bylo dokončeno i napojení na železnici a o dva roky později také elektrické osvětlení ulic obloukovými lampami. Z ekonomického hlediska hrál důležitou roli vznik slévárny a strojírny Karla Remara, která se zaměřovala na výrobu hospodářských strojů. Její úspěch totiž podnítil založení dalších strojírenských firem ve městě, z nichž nejvýznamnější byla továrna na pumpy a čerpadla Adolfa Raaba.

Adolf Raab se narodil 18. listopadu 1867 v Holešovicích u Chrástu v rodině správce místního dvora. Po ukončení měšťanské školy nastoupil do učení ve strojnické a zámečnické továrně Antonína Juppa v Praze. Po studiích na pražské měšťance se vyučil strojním zámečníkem a praxi získal ve strojírenské firmě Antonína Kunze v Hranicích na Moravě. Roku 1884 zde získal výuční list a nastoupil na C. k. státní průmyslovou školu. O čtyři roky později studia dokončil a po absolvování základní vojenské služby získal r. 1892 zaměstnání u První moravské továrny Antonína Kunze v Hranicích, která se specializovala na výrobu vodovodů a čerpadel. Stal se správcem strojírenských dílen a později povýšil až na předsedu technické kanceláře. Roku 1899 firmu opustil a přestěhoval se do jižních Čech, odkud pocházela jeho manželka Marie. Usadili se v Písku, kde založil vlastní strojírenský a slévárenský podnik na výrobu vodohospodářské techniky, jeden z největších závodů toho druhu v jižních Čechách, jehož výroba byla zahájena v dubnu 1900. Na rozdíl od konkurenční firmy Remar se ale Raab zaměřil především na vodohospodářskou techniku a příslušné strojní vybavení. Sortiment tvořily také kovové konstrukce, zábradlí, železné střechy, mříže, okna či dveře. Specializoval se na výrobu pump, hydraulických motorů a úspěch slavil i s větrnými čerpadly. Kromě podnikání byl také činný v Hospodářsko-životnostenském spolku a Sokole.



Vila v Písku,
kde žil A. Raab

Na průmyslových výstavách získal řadu ocenění a své zboží vyvážel i do zahraničí. Dominantním sortimentem byla ale výroba pump, hydraulických motorů, ručních čerpadel, vodáren a ústředních topení. Jako jeden z mála v jižních Čechách se tento podnik zabýval rovněž stavbou a zřizováním domácích vodovodů a vodovodních sítí pro hospodářské dvory, průmyslové závody i celé obce. K projektům navíc

dodával podrobnou dokumentaci a veškeré rozpočty dělal zdarma. Určitou kuriozitou v sortimentu byla velkorozměrová větrná čerpadla, určená pro odlehlé farmy a objekty bez elektrického proudu. Raab je vyráběl podle vlastního návrhu a od r. 1908 jimi zásoboval nejen tuzemský, ale i zahraniční trh. Větrný motor s lopatkami se navíc stal jednou z hlavních atrakcí krajské výstavy v Písku r. 1922. Rozsáhlou výrobu firma zajišťovala s poměrně malým počtem zaměstnanců. Jejich plat byl ovšem až dvakrát vyšší, než bylo tehdy obvyklé. Podnik prosperoval až do třicátých let 20. století, kdy musel vzhledem ke krizi výrobu výrazně omezit.

Adolf Raab zemřel 22. ledna 1935 a vedení továrny převzal jeho syn Jan. Podnik se mu podařilo vyvést z krize a v období konjunktury r. 1938 opět výrazně pozvedl výrobu. Pokračoval ve výrobě zaběhnutého sortimentu, který rozšířil ještě o močůvkové čerpadlo Raketa a ložiskovou kompozici Rotorit. Za nacistické okupace musel podnik ovšem zavést válečnou výrobu a r. 1943 v něm až sto totálně nasazených pracovníků obrábělo součástky pro letecký průmysl. Původní zaměstnanci byli přitom posláni na práci do Německa.

Po osvobození r. 1945 Raab dobře odhadl, že soukromé podnikání v Čechách brzy skončí. Celý závod proto pronajal firmě Karla Kořána. Sám vstoupil do služeb Státního plánovacího úřadu a jen zdálky sledoval, jak jeho někdejší továrnu r. 1948 přebírá státní podnik, Opravny zemědělských strojů STS. Původní výroba byla zastavena a podnik se začal specializovat na opravy startérů, dynam a alternátorů. Podnik byl funkční několik desetiletí, ale slávy původní firmy ani zdaleka nedosáhl.

Raabova továrna zabírala v Písku pozemek na nároží ulic Sedláčkovy a Tábořské. Do r. 1900 byla postavena továrna s obytnou vilou podle projektu známého slovenského architekta Dušana Jurkoviče. S Jurkovičovou tvorbou se Raab zřejmě seznámil na Moravě, když tam byl (do r. 1899) na praxi u Antonína Kunze v Hranicích. Firma měla ve dvoře vlastní halu, modelárnu, slévárnu, strojírnu i písařnu s technickou kanceláří. Dnes je vila kulturní památkou a obývají ji Raabovi potomci.

Ing. Petr Novák, CSc., Praha

CELOROČNÍ OBSAH



Úvodník/Úvodník

Hornáčková: Stretnutie ministra pôdohospodárstva	9–10/4
Král: Prožití pobyt v lesním prostředí – porozumět přírodě	8/3
Krutil: Dílčí kvalifikace i zahraničním žákům	5/3–4
Linhartová: Oslavy a tradice – nejen předvánoční	4/3–4
Šimo: Pôdohospodárske poradenství	3/3
Tesařík: Opravdu víme, jak motivovat studenty nebo posluchače? ...	1/3



Zemědělské školství/Pôdohospodárske školstvo

Budúcnosť rybníků v Mošovciach	9–10/3–4
Krajíčková: Podzimní zasedání asociace	3/12–14
Krajíčková: Nepolevme v úsilí o spolupráci	4/10–12
Krajíčková: Co všechno čeká zemědělské školy?	6/3–4
Král: Ještě je čas na zlepšení!	5/10–11
Král: Latina – neprávem vymírající jazyk na našich školách	6/5
Navrátil: Zpráva o stavu zemědělského školství z pohledu podnikatelské sféry a možnosti řešení	1/5–6
Piešťanský: To, čo bolo zastaralé, je dnes progresívne	6/6–7
Píková: Jihomoravské centrum zahradnického vzdělávání	4/12–13
Rathouský: Očekávaný vývoj odborného vzdělávání v ČR	2/3–4
Sandanusová: Nové trendy v didaktické přípravě učitelů	7/4
Sandanusová: Nové trendy v didaktické přípravě učitelů	8/4
Sívek: Lesní pedagogika	7/3–4



Vzdělávání dospělých/Vzdelávanie dospelých

Bačkovská: Způsoby hodnocení úspěšné strategie	4/9
Bačkovská: Projekt poraden k zeleným úsporám	8/5–6
Blažek: Akreditace poradců v roce 2009	5/9
Celta: Jak je to s opatřeními pro přírodu na severu Zeleného ostrova	6/10–11
Celta: Ochrana přírody	7/6–7
Dvořák: Nové „GAEC“ budou platit od r. 2010	3/4–6
Farkasova: Nedostatek stimulů a zlé správanie v triedach brzdia efektivitu učitelů	1/7–8
Fedáková: Deváté kolo se blíží!	4/5–6
Hienl: Statek Bernard – centrum tradičních řemesel	1/10–11
Hienl: Zemědělci by se měli věnovat energetice	6/7–8
Husová, Motýková: Vzdělávání v oblasti obnovitelných zdrojů energie	6/11–17
Jareš: Typologie modelu zkušenostního učení a jeho využití ve výuce	1/8–10
Kostrůnek: Zkušenosti s celoživotním vzděláváním	9–10/6
Liberdová: Škola obnovy venkova Třanovice	7/9
Moravová: Stážemi k sebepoznání	5/4–6
Porubská, Kováčiková: Pyramída zdravej výživy	5/6–8
Porubská, Turzová, Kováčiková: Čo je potravinová banka dát a ako ju môžeme využívať	6/8–9
Porubská: Edukačná činnosť potravinovej banky dát	8/6–7
Porubská, Turzová, Morochovičová: Výpočet energetickej hodnoty potravín	9–10/7–8
Sívek: Postřehy ze studijní návštěvy v Bulharsku	1/11–12
Sívek: Nová Směrnice Ministerstva zemědělství o akreditaci poradců ..	7/5
Smítal: K novele zákona o hnojivech	2/4–5

Smítal: Statková hnojiva v české legislativě a v dotačních

pravidlech	3/6–8
Smítal: Zemědělské podpory a ochrana životního prostředí	9–10/5
Střelka: Novelizované minimální standardy pro ochranu koní	8/7–8
Szebestová: Profilová část maturitní zkoušky	9–10/8–13
Šmalová, Porubská, Turzová: Kyselina listová	4/7–8
Šafáriková: Analýza vzdělávacích potřeb	3/8–9
Věchet: Transfer poznatků vědy do praxe	7/7–9



Problematika EU/Problematika EÚ

Informační servis:	2/10–12, 6/20–21, 8/15–16
Kaše: Zahájení projektu mezinárodní spolupráce ve vzdělávání CerOrganic	7/10
Krajíčková: Naše zemědělské školství má co ukázat a nabídnout	3/10–12
Mají evropští učitelé dostatečnou odbornou přípravu?	5/11–12
Reforma vzdelávania v EÚ	5/12–13



Ohlasy/Ohlasy

Bačkovská: Země Živitelka 2009	2/7
Bačkovská: Eicklingen (Německo) 2009	5/18–19
Bačkovská: Odborná exkurze v Agrodružstvu Roštění	6/19–20
Bačkovská: Mezinárodní konference EDUCO 2010	7/14–15
Dobeš: Veletrhy stály za to	9–10/20
Flousková: Co udělají hospodáři mléčných farem?	5/17
Hienl: Společnou cestou – MAS Sdružení Splav... ..	2/8–9
Hienl: Společnou cestou (2. díl)	3/17–18
Hienl: Koňská regionální	4/14–16
Hienl: Středoevropské cesty k živému venkovu – MAS BRAMA BESKIDI, MAS LEV	5/14–16
Hienl: Středoevropské cesty k živému venkovu MAS GORCE-PIENINY	6/18–19
Hienl: Středoevropské cesty k živému venkovu MAS MALOHONT	7/11–12
Hienl: Inovační postupy využívané při rozvoji venkova v Rakousku	8/9–10
Hienl: Kraj folkloru, vína a orchidejí	8/11–12
Hienl: Spojení kola a mlynářské historie	9–10/19–20
Horváthová: Agrokomplex 2009	2/6
Krajíčková: Studijní dny pro učitele	9–10/14–17
Krajíčková: Přerovská zemědělská škola	9–10/18–19
Křižanová: Celoslovenská soutěž o mléku	9–10/17–18
Sívek: Být vidět a dát o sobě vědět	3/15–16
Klement: Podporujeme místní výrobky	7/13
Veleba: Zemědělství a záplavy	1/4
Veleba: Úzké spojení školy s praxí	2/5–6
Veleba: Soutěž národních rozpočtů	3/14
Veleba: Zamysleme se nad aktem zoufalství	4/13–14
Veleba: Česká realita	5/16–17
Veleba: Požadujeme na tento rok plný rozpočet	6/17
Veleba: Zemědělci nesou tíži krize na svých bedrech	7/12
Veleba: O mléku ještě jednou	8/8–9
Veleba: Do roka se trh s českou půdou pro cizince otevře úplně	9–10/13–14



Aktuality/Aktuality

Angelovič: Jedinečné európske podujatie	5/21
Bajzik: Festival krajových klobás	7/16–17
Dundeková: Mezinárodní setkání studentů v Německu	3/21
Drápal: Ukaž, co umíš	9–10/23
Hlaváčová: Dvě výročí jedné školy	3/18–19
Hlaváčová: O „Zlatý pohár Linde“	9–10/24
Horní: Ve znamení soutěží	1/13
Hynková: Poznávejme se navzájem	5/22
Hynková: Celostátní soutěž zručnosti	8/13–14
Ivanová: „O nejlepší bratislavský rožok“	7/16
Ivanová: Potravinářské aktivity	9–10/21
Kaňková: Soutěž Ekologie v zemědělské praxi	9–10/22
Klížová: Odborný kurz studentů v Lanškrouně	2/13
Kopřiva: Životní prostředí dělá školu	3/21
Kopřiva: Den vody	8/13
Krutil: Priessnitzův dortík – pohádkové sladkosti	6/22
Kurinec, Nikodém: Stáž na Malorce	4/19
Liga zemědělských škol	3/21–22
Malík: Chovatel'ská prehliadka	4/19–20
Michálková: Jablko roka 2009 v Nitre	4/18
Mlateček: Naši žáci na GASTRO Hradec 2010	9–10/22
Mlateček: Farmáři uspěli v „Jízdě zručnosti“	9–10/24
Olympiáda zemědělské mládeže	7/15
Porvichová: Týden s řezbářem	6/23
Ptáček: Výměnné pobyty brněnských zahradníků	4/16–17
Ptáček: Ohlédnutí – Brněnská růže 2009	5/19–20
Rábová: Den stromů	4/18
Sekera: Kadaňské aktivity	2/13
Strnadová: Den zvířat – nejen pro ně, ale i o nich	3/20
Sýkorová: Mezinárodní dostihy žáků v Praze-Velké Chuchli	1/13
Sýkorová: Dostihy žáků ve Slušovicích	3/22
Sýkorová: Dostihy ve Velké Chuchli	3/22
Sýkorová: Náš úspěšný absolvent	3/23
Sýkorová: Poslední žakovský dostih sezony 2009	4/20
Sýkorová: Jezdci – žáci šampioni 2009	5/22
Sýkorová: Ohlédnutí žakovského šampiona	6/24
Sýkorová: Beseda s žokejem Josefem Váňou	7/17
Sýkorová: Cena Hippospolu	9–10/24
Štolfová: Podbořany ve světě rekordů	3/20
Tatarková: Škola nám – my praxi	3/19
Tatarková: „Škola nám, my praxi“	8/12–13
Tkačíková: Němčina nás baví	5/20–21
Vítek: Úspěchy kovářů z Jaroměře	2/14
Vítek: Projekt 10 lekcí techniky	6/23
Vítek: Kolář – zapomenuté řemeslo	6/23
Vítek: Soutěž Tesař 2010 v Jaroměři	8/14
Vítek: Jedenácté vítězství!	9–10/23
Zemanová: Norsko – země s hlubokým vztahem mezi člověkem a přírodou	4/17



Informační zdroje/Informačné zdroje

Agrokomplex – výstavnictvo Nitra (kalendář veletrhů a výstav 2009)	1/14
Automaty na čerstvé kravské mléko	2/15
Bačkovská: Podzimní setkání škol obnovy venkova na Šumavě	2/18
Bačkovská: Slavnosti s tradicí	3/23
Bačkovská: Evropská kvetoucí sídla	4/23

Bačkovská: „Regiony České republiky“	7/18
Bačkovská: Salima 2010	8/17
Bačkovská: Vítání jara v Lysé nad Labem	8/17–18
Bačkovská: Český spotřebitel a potraviny	9–10/26
Česká zemědělská univerzita v Praze	9–10/14
Dobré jídlo, dobré pití prodlužují životy	3/25
Dočkal: Studium zajímavé a pestré	5/25
Golian: Bezpečnost a kontrola potravin v centre zájmu verejnosti	7/19
Hlaváčová: Výstava vánoční vazby	5/26
Horváthová: Svetový deň potravín 2009	3/27
ICOLLE 2010	9–10/28
Jihočeská univerzita	6/25
Kovalíčková: Medzinárodná konferencia E-twinning	7/17–18
Kozák: Lesní pedagogové se vzdělávali na Hluboké	5/24–25
Krajíčková: Vzájemné poznávání – cesta ke spolupráci	3/24
Kulháněk: Půda v České republice	2/17
Kulíšková: III. nitrianské kariérní dni	4/23
Lampř, Doudová, Muška, Valíček: Vinařské centrum Sádek	2/14–15
Mezinárodní konference	9–10/27
Mnohonásobně sladší než sacharóza	4/24
Möllerová: Neobhospodařované pozemky – prostor pro invazní druhy rostlin ..4/21–22, 5/27–28, 6/26, 7/22, 8/21, 9–10/25–26	
Národní zemědělské muzeum zve na výstavu	2/16
Národní zemědělské muzeum zve na výstavu	7/21
Od nektaru k medu	9–10/29
Otvorenie informačného centra EÚ v Podhoráci	1/14
Poprvé v Přerově!	6/24
Pozvánka na Floru Olomouc	7/20
Přehled vybraných mezinárodních výstav a veletrhů	5/28
„Region v rozvoji společnosti“	1/15
Sandanusová: Nové trendy ve vyučování biologie	5/23
Sandanusová: Pozvánka na odbornou exkurzi	7/20
Sandanusová: Studijní dni	8/14
Sekera: Škola udržitelného rozvoje	17/18
Seznam příjemců z fondů EU	6/27
Soutěž středních odborných škol	2/18
Sýkorová: Žakovským mistrem Evropy	2/18
Sýkorová: Schola Pragensis 2009	5/24
Sýkorová: Blahopřání k narozeninám	9–10/28
Švecová: Lesní pedagogové se vzdělávali na Hluboké	5/24–25
Tesařík: Proměny matematiky za poslední půl století	2/16
Tesařík: Setkání s matematikou v životě po základní škole	7/21
Tesařík: Sto let od prvního vymezení principů managementu	9–10/28–29
Tvrzníková: Den regionálních potravin	3/26
Včely brání housenkám v žíru	4/24
Venkov v proměnách staletí	9–10/28
Vítek: Tesař 2010 a Podkovářské dny	6/27
Výstava vzdělání a řemeslo	3/25
VÚRV Praha (seminář)	3/26
Zahradnická škola Mělník	9–10/28
Zajímavé obory na brněnské univerzitě	5/26



Historie/História

„Já se tam vrátím“	7/25
Mimořádná osobnost – Edvard Reich	7/25
Novák: Josef Bromovský	1/15–16
Novák: První továrna na výrobu Hospodářských strojů	3/29

Novák: Josef a Jan Janáčkovi	4/28–29
Novák: Erich Roučka – „moravský Edison“	8/19–20
Novák: Adolf Raab	9–10/34
Nové publikace Národního zemědělského muzea	8/20
Práček: Ing. Dr. Karel Kuba – učitel a ovocnář	8/18
Rozman: Gustav Burghauser	1/16–17
Rozman: Alois Gerstenkorn	2/19–21
Rozman: Významné výročí Mendelovy zemědělské a lesnické univerzity v Brně	3/27–28, 4/26–28, 5/29, 6/28–29, 7/24–25, 8/21
Rozman: Antonín Rosam	9–10/30–33
Svoboda: Jak jsme budovali Botanickou zahradu v Rakovníku	4/25–26
Teksl: Výuka praxe před 60 lety	7/23
Tesařík: „Český Archimedes“ Karel Daniel Gangloff	2/21
Tesařík: Víte, co to byl „knid“ ...?	6/27–28

Příloha/Příloha

90 let rybářského školství v ČR	8/I
Dobré jídlo, dobré pití prodlužuje život	4/IV
Floristická soutěž v Benešově	1/IV
Haták: Sofistikovaná retrospekce studentské odborné činnosti	2/I–III
Horní: Ve znamení soutěží	1/I–II
Kobidová, Ašverusová: Mladý Európan	9–10/V
Kolouchová: Den Země	9–10/VII
Kovalová: Den partnerství v klobouku	9–10/VIII
Krajčíková: Střední škola řemeslná v Jaroměři	8/III–IV
Krajčíková: Celostátní soutěž zemědělských škol v Přerově	9–10/II–IV
Letní Flora Olomouc 2009	2/IV
Měsíček: Poprvé na Moravě – rybářská soutěž	9–10/VI
Mladí veterináři měřili síly	4/I–II
Petrášová: Soutěž středních veterinárních škol	4/III
Střední škola zemědělská Přerov	9–10/I
Vítek: Podkovářské dny	8/II
Vondrka: Evropský šampionát zemědělské mládeže v Třeboni ...	1/III
Vzdělávání a řemeslo 2009 – přehlídka našich odborných škol na Výstavišti v Českých Budějovicích 30.9.–2.10.	3/I–IV

REDAKČNÍ RADA

PaedDr. Mária **Benedikovičová**, MP SR Bratislava
 Ing. Jaromír **Beneš**, Školní statek Opava
 Mgr. Otakar **Březina**, Česká zemědělská akademie Humpolec
 Ing. Mária **Debrecéniová**, Ph.D., Agroinštitút Nitra
 Ing. Ludmila **Gočálová**, MZe ČR Praha
 Ing. Petr **Hienl**, ÚZEI Praha
 PhDr. Aleš **Hradečný**, MZe ČR Praha
 Ing. Jiří **Husa**, CSc., IVP ČZU Praha
 Ing. Zorka **Husová**, NÚOV Praha
 Ing. Marcela **Chreneková**, SPU Nitra
 Ing. Ludmila **Kováčiková**, Agroinštitút Nitra
 Mgr. Peter **Lacina**, SPPK Bratislava
 doc. PhDr. Dana **Linhartová**, CSc., ICV MU Brno
 Ing. Mária **Múdra**, ZSŠP Rakovice
 Ing. Helena **Pšotová**, Úrad NSK Nitra
 RNDr. Tomáš **Ratinger**, ÚZEI Praha
 PaedDr. Anna **Sandanusová**, Ph.D., UKF Nitra
 Ing. Václav **Stránský**, MZe ČR Praha

OBSAH

Stretnutie ministra pôdohospodárstva	3
Budúcnosť rybárov v Mošovciach	4
Zemědělské podpory a ochrana životního prostředí	5
Zkušenosti s celoživotním profesním vzdáváním	6
Výpočet energetickej hodnoty potravín	7
Profilová část maturitní zkoušky	8
Do roka se trh s českou půdou pro cizince otevře úplně	13
Česká zemědělská univerzita v Praze	14
Studijní dny pro učitele	14
Celoslovenská Súťaž o mlieku	17
Přerovská zemědělská škola	18
Spojení kola a mlynářské historie	19
Veletrhy stály za to	20
Potravinárske aktivity	21
Naši žáci na Gastro Hradec 2010	22
Soutěž Ekologie v zemědělské praxi	22
Ukaž, co umíš	23
Jedenácté vítězství!	23
O „Zlatý pohár Linde“	24
Farmáři uspěli v „Jízdě zručnosti“	24
Cena Hippospolu	24
Neobhospodařované pozemky	25
Český spotřebitel a potraviny	26
Mezinárodní konference	27
ICOLLE 2010	27
Blahopřání k narozeninám	27
Zahradnická škola Mělník	28
Sto let od prvního vymezení principů managementu	28
Pozvánka Národního zemědělského muzea	29
Antonín Rosam	30
Adolf Raab	34
Celoroční obsah	35
Střední škola zemědělská Přerov	I
Celostátní soutěž zemědělských škol v Přerově	II–IV
Mladý Európan	V
Poprvé na Moravě – rybářská soutěž	VI
Den Země	VII

K ilustraci na obálce: Kručinka barvířská (Genista tinctoria)

Kručinka roste divoce v Evropě na vřesovištích a lukách, kvete žlutě, je vytrvalým keřem. V barvířství se tato bylina používá čerstvá i sušená a dává stálou žlutou barvu se všemi možnými odstíny. Také pro malíře je zajímavou rostlinou, neboť práškovou žluť používají.

Převzato z BERTUCH, F. J. – Bilderbuch zum Nutzen und Vernügen der Jugend. Wien (vydáno okolo 1860). Překlad původního textu často neodpovídá současným znalostem.

CONTENTS

A meeting of the minister of agriculture with representatives of agricultural schools in Slovakia	3	Achieved by carpenters from the Crafts Secondary School in Jaroměř	23
The future of fishermen in Mošovce seen by the regional government in the establishment of a centre of professional education and extension services	4	Winning the "Linde Golden Cup"	
Agricultural subsidies and environment conservation	5	14 th year of the international welding competition of secondary school students	24
Experiences with lifelong professional education at Higher Vocational School and at Secondary Agricultural School in Tábor	6	Farmers were successful in the "Driving Skills Competition"	24
Calculation of the energy value of foods	7	The Hippospol Prize – horse races for riders-students	24
A profile-oriented part of the school-leaving exam	8	Unfarmed lands – a space for invasive plant species	25
The market in Czech land will be fully open to foreigners within a year		Czech consumers and foods	
An information column of Agricultural Chamber of the CR	8	Their relation through the "viewfinder" of research and education	26
Czech Agricultural University in Prague, the Institute of Education and Communication is informing	14	International conference – pedagogic training for vocational education in present Europe	27
Study days for teachers		ICOLLE 2010	
Problems of pedagogic practice and teachers' training.....	14	International scientific conference of life-long education	27
National competition about milk	17	Birthday congratulations to Karel Havelka, the jockey	27
Agricultural School in Přerov		School of Horticulture in Mělník invites to celebrations on the occasion of the 125th anniversary of the school foundation	28
Some history and some present	18	Hundred years since the first definition of management principles	28
A connection between the mill-wheel and milling history	19	New exhibitions in the National Agricultural Museum in Kačina and in Valtice	29
Trade fairs were worth seeing for more than 100 000 visitors.....	20	Antonín Rosam	
Food activities at Secondary Vocational School Pod Bánošom	21	Prominent personality of agricultural education	30
Our students participated in the Gastro Hradec 2010 competition	22	Adolf Raab	
The competition Ecology in Agricultural Operations	22	History of agricultural machinery	34
Show what you know		Annual contents	35
Promotion of crafts and technical disciplines in practice	23	From a meeting of the Association of Educational Facilities for Rural Space Development	I
The eleventh victory!		National competition of agricultural schools in Přerov	II
		The young European	
		Regional round of a competition about the EU in Nitra.....	V
		Fishing competition – for the first time in Moravia	VI
		Earth Day in Žatec	VII
		Partnership Day	VIII

VYDÁNÍ RÁMCOVÝCH VZDĚLÁVACÍCH PROGRAMŮ V ROCE 2010

Červen 2010



V dubnu 2010 vydalo MŠMT v rámci poslední vlny první etapy tvorby rámcové vzdělávací programy pro 49 oborů vzdělání středního odborného vzdělávání s platností od 1. září 2010.

Vydané RVP prošly jednak veřejným připomínkovým řízením Národního ústavu odborného vzdělávání na podzim 2009, rovněž připomínkovým řízením v rámci MŠMT ČR na jaře 2010.

MŠMT v souvislosti s ukončením první etapy tvorby RVP připravilo kompletní novelu Nařízení vlády č. 689/2004 Sb., o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů, která je předložena do vlády.

V této vlně byly vydány RVP zejména pro nástavbové studium, pro oblast zemědělství, lesnictví, ekologie a životní prostředí a potravinářství se jedná o RVP pro tyto obory vzdělání.

RVP pro nástavbové studium (2leté)

29-41-L/51 Technologie potravin, 41-43-L/51 Rybářství, 41-44-L/51 Zahradnictví, 41-45-L/51 Mechanizace zemědělství a lesního hospodářství

RVP pro obory kategorie E

41-52-E/02 Zahradnická výroba

Všechny vydané RVP v rámci první etapy tvorby (od r. 2007 do r. 2010) jsou k dispozici na stránkách NUOV: www.nuov.cz. Děkujeme všem za spolupráci při tvorbě RVP a přejeme všem pěkné prázdniny a dovolené.

Ing. Zorka Husová, Národní ústav odborného vzdělávání Praha



POTRAVINÁRSKE AKTIVITY POD BÁNOŠOM str. 21



STUDIJNÍ DNY PRO UČITELE str. 14





Časopis vydávají

Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Mánesova 75, 120 56 Praha 2

Agroinštitút, Akademická 4, 949 01 Nitra

Adresy redakcí

ÚZEI, Slezská 7, 120 56 Praha 2

tel.: 222 000 439, fax: 222 000 114, e-mail: krajickova.alena@uzei.cz

Redaktorka: Ing. Alena Krajíčková

Agoinštitút, Akademická 4, 949 01 Nitra

tel.: 037/7721802, 107, fax: 037/7721742, e-mail: horvathova@agroinstitut.sk

Redaktorka: Ing. Zuzana Horváthová

www.agronavigator.cz

Časopis vychází 10× ročně (září – červen), cena výtisku je 20 Kč, roční předplatné 200 Kč

Objednávky časopisu zajišťuje česká redakce a slovenská redakce na svých adresách

Sazba a tisk ÚZEI Praha

47816 ISSN 0044-3875 (Print), ISSN 1803-8271 (Online)

CELOSLOVENSKÁ SÚŤAŽ O MLIEKU str. 17

